

BYMÆRSK OG GÆST

By, marsk og geest 29

Kulturhistorisk tidsskrift
for Sydvestjylland

Forlaget Liljebjerget 2017

By, marsk og geest er fagfællebedømt i henhold til Forsknings- og Innovationsstyrelsens retningslinier.

Redaktion: Mette Højmark Søvsø, Bo Ejstrud, Flemming Just,
Claus Feveile, Morten Søvsø.

Layout: KIRK & HOLM

Tryk: Rosendahls

Copyright: 2017 Forlaget Liljebjerget

Liljebjerget er Sydvestjyske Museers forlag. Det blev oprettet i 1997 til minde om og med testamentariske midler fra Ellen og Christian Almhede.

Forlagets navn rækker tilbage til Anders Sørensen Vedel. Han udgav i årene 1591–92 otte bøger, der var „Prentet paa Liliebierget udi Ribe“. Om disse bogudgivelser og trykkeriet se *By, marsk og geest* 10, 1998.

ISBN 978-87-89827-63-5
ISSN 0905-5649

Redaktionen har så vidt muligt forsøgt at respektere ophavsrettighederne til bogens illustrationer. Føler nogen deres ophavsrettigheder krænket og gør berettigede krav gældende, vil de naturligvis blive honoreret.

Indhold

Martin Egelund Poulsen

Bebyggelse og landbrug i overgangsperioden mellem yngre stenalder og ældre bronzealder – betragtninger fra et sydjysk indlandsområde s. 05

Settlement and agriculture in the transition of the Late Neolithic and Early Bronze Age – observations from a southern Jutland inland region s. 29

Lars Grundvad og Maria Knudsen

Fæstedskatten – dynastisk guldsmedekunst i 900-årenes Danmark s. 30

The Fæsted hoard – Dynastic goldsmith production from 10th century Denmark s. 49

Claus Feveile

Ombukkede knivskedebeslag af blik s. 50
Folded scabbard chapes of sheet metal s. 120

Ombukkede knivskedebeslag af blik

Af Claus Feveile

Med udgangspunkt i en række detektorfund af knivskedebeslag fra ældre middelalder fra Nordøstfyn fremkommet i årene 2011–14, fremlægges i alt 328 beslag fra det nuværende Danmark. Fundgruppen er hidtil langt overvejende opfattet som importfund fra området syd for Østersøen og beslagenes udbredelse primært begrænset til den østlige del af Danmark. I denne fremlæggelse analyseres de danske knivskeders grundformer og dekorationselementer. På den baggrund, og i kombination med fundfordelingen på landsplan, konkluderes det, at der kan udskilles en række regionale varianter, herunder fynske og nordjyske varianter, og der argumenteres for, at hovedparten af beslagene er fremstillet adskillige steder i Danmark. Der kan fortsat peges på en mindre gruppe af fund, hvis oprindelse må findes syd for Østersøen.

Det er velkendt blandt arkæologer, at der ofte er „bifangst“ ved større undersøgelser – og at sådan en bifangst nogle gange kan være ligeså interessant som selve objektet, der er genstand for undersøgelsen. I forbindelse med et omfattende arbejde med metaldetektorfund på Nordøstfyn i 2011-14, der havde som formål at udvide kendskabet til bebyggelsesbilledet omkring Ladby-skitet, et højstatus gravfund fra første del af 10. århundrede (Feveile 2016a; 2016b), var det netop en sådan bifangst, der fangede mit øje. Blandt tusindvis af fund, der i tid strakte sig fra bronzealder til middelalder/

„Denne gennemgang skal derfor slutte med en opfordring til at vie vendiske knivskedebeslag lidt mere opmærksomhed – ikke mindst ved behandlingen af fremtidige detektorfund.“

Andersen 1988

nyere tid, optrådte en række små, beskedne blikstykker. Bøjet i U-form og dekoreret med små bukler. I starten blev de opfattet på den sædvanlige måde, det vil sige som sjældne beslag fra knivskeder, fremstillet i det vendiske område syd for Østersøen.

Altså som fremmede genstande – vendiske, eller slaviske, knivskedebeslag.

Hurtigt steg antallet af fund og fundsteder på en måde, så den tolkning næppe var rimelig. Så mange vendere kunne der vel ikke være på Nordøstfyn, hvad enten de havde været der som slaver, handelsfolk eller på plyndringstogt. Ideen til at se nærmere på et større materiale var dermed skabt. Samtidig bemærkede jeg, at forbavsende mange detektorfolk fra både Vest- og Østdanmark ikke kendte til genstandstypen. Det gav naturligvis bekymring for, om de beskedne beslag blev korrekt indsamlet og afleveret til museerne, eller om de risikerede at ende i metaldetektorfolkenes skrotkasse, som det vides at være sket i nogle tilfælde (Henriksen 2011, fig. 6 (Kat.nr. 279), samt Kat.nr. 208-9). Det blev der indledningsvist forsøgt rådet bod på, gennem en ganske kort præsentation og efterlysning af fundgruppen i den fynske arkæologiforening HARJA's medlemsblad (Feveile 2015) samt på bl.a. Facebook.

Formålet med denne gennemgang er at præsentere 328 beslag fra 170 fundsteder fra det nuværende Danmark. Hovedparten af beslagene opfattes som fremstillet lokalt/regionalt i Danmark, mens kun en mindre del med sikkerhed kan formodes at være importstykker fra området syd for Østersøen. Derfor anvendes den oprindelsesneutrale betegnelse: ombukkede knivskedebeslag af blik. Denne gruppe af knivskedebeslag dateres som hovedregel til 11. århundrede til lidt ind i 13. århundrede (Knorr 1938, s. 493), mens andre foretrækker perioden fra sen 11. århundrede til tidlig 13. århundrede (Timpel 1987, s. 281). Beslagene kan således evt. allerede optræde i den seneste del af vikingetiden, men må i langt overvejende grad, og måske udelukkende, henføres til ældre middelalder. I denne præsentation af genstandstypen gøres der

ingen anstrengelser for at korrigere eller præcisere dateringsrammen.

De danske fund af knivskedebeslag er langt overvejende gjort med metaldetektor, hvilket betyder, at en nærmere bestemmelse af den kontekst, de er indgået i, ikke umiddelbart lader sig afkode. Langt den største del er dog fremkommet på lokaliteter og sammen med øvrige genstandsgrupper, der normalt tolkes som bebyggelse/landsbyer. Det samme gælder flere sydsvenske fund, f.eks. Örja 1:9, Uppåkra og Eketorp. Enkelte fund stammer fra købstædernes kulturlag. I Danmark er det indtil videre kun på Bornholm, at knivskedebeslagene optræder i gravfund.

Kortfattet historik vedr. tidligere fund i Danmark

Der er ikke tidligere publiceret en samlet oversigt over knivskedebeslag af vendisk type/ombukket blik i Danmark. Meget betegnende for interessen er det, at det oftest er Die slawischen Messerscheidenbeschläge af Heinz A. Knorr fra 1938, der anvendes som referenceværk, når man i danske artikler skal referere til typeopdeling og oprindelse. Dette til trods for, at en række arbejder har differentieret opfattelsen og udbredelsen af knivskedebeslag ganske væsentligt (Timpel 1987; Gabriel 1988; Krabath 2001). Knorr behandlede hele området syd for Østersøen, fra Elben i vest og til Kuren i øst (nuværende østersøkyst i Litauen)(fig. 1). Desuden inddrog han materiale fra det øvrigt Baltikum, inklusive Finland. Det vestligste område var afgrænset af floderne Elben i vest og Oder i øst, og herfra fremlagde Knorr 32 enkeltfund fordelt på 24 fundsteder. I dette begrænsede geografiske område blev beslagene opdelt i fem formgrupper (Formen), der siden også er anvendt af f.eks. Andersen (1988, s. 51) og Nielsen (2002, s. 85)(fig. 2). Det skal

Fig. 1.

Fundsteder for knivskedebe slag. Rød cirkel markerer de 24 fundsteder mellem floderne Elben og Oder. Efter Knorr 1938.

Find locations of scabbard chapes. A red circle highlights the 24 known find-sites between the Elbe and Oder rivers.

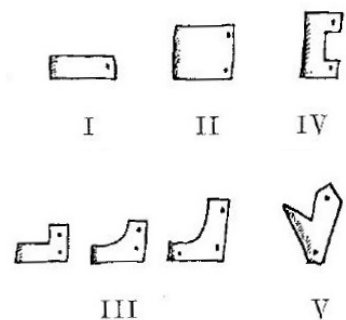

Fig. 2.

Knors typedeling af knivskedebe slag mellem Elben og Oder. Efter Knorr 1938. Fundsteder for knivskedebe slag. Rød cirkel markerer de 24 fundsteder mellem floderne Elben og Oder. Efter Knorr 1938.

Knors typology of scabbard chapes from between the Elbe and the Oder.

bemærkes, at Knorr på tilsvarende måde opdeler fundene fra de østligere områder i diverse formgrupper, hvoraf flere er ens eller delvist overensstemmende med de vestlige formgrupper.

Gennem 1970'erne og 80'erne er der kun få og spredte henvisninger til knivskedebe slag af vendisk type fra danske fund (f.eks. Andersen 1984; Madsen J.S. 1984; Kock 1978). Først med Michael Andersens artikel om venderne i Roskilde, hvor hovedvægten består af fremlæggelse af ti beslag fra Roskilde by og nære omegn, er der tale om en mere samlet vurdering af fundgruppen og dens potentiale. Andersen konkluderer, at der ikke er tale om genstande fremstillet i Danmark, men at de kan henføres til sla-

visk beboede egne (Andersen 1988, s. 53). Han veksler mellem at kalde beslagene for slaviske eller vendiske, uden at årsagen fremgår tydeligt. Den skal dog nok findes i det forhold, at en del af de ti beslag, som fremlægges, er fremkommet i det havne-kvarter eller forstad i Roskilde, der omtales som Vindeboderne med andre ord „vender-nes boder“. Endelig er det også fra denne artikel, at indledningscitater stammer.

I en række artikler fra omkring år 2000 fremlægger Hanne Wagnkilde hovedresultaterne af blandt andet udgravningen af gravpladsen ved Grødby på Bornholm (Wagnkilde 1999, 2000, 2001). Her fremkom 11 knivskedebe slag, der, tilsammen med oplysningen om at der på Bornholm på det tidspunkt var fremkommet yderligere 31 eksemplarer af knivskedebe slag, gav anledning til, at: „de mange nye fund af forskellige knivskedebe slag muligvis <er> tegn på, at beslagene er tilvirket lokalt. De tynde bronzeblikstykker med den simple ornamentik har kunnet tilvirknes hvor som helst.“ (Wagnkilde 1999, 12). Denne opfattelse er i tråd med konklusionen på mere end 50 fund af ombukkede knivskedebe slag af blik på den middelalderlige del af Eketorp på Öland, hvor K. Borg (1998, s. 65f) konkluderer, at der ikke som tidligere hævdet er tale om en slavisk genstandstype, men at disse knivskedebe slag skal opfattes som generelt Østersø-gods, dvs. et genstandsmateriale hørende til Østersøområdet.

Muligheden for en lokal tilvirkning efter slavisk forbillede blev således bragt på bane, men nød tilsyneladende ikke større tilslutning i de følgende år – i det mindste ikke i faglitteraturen. Blandt østdanske kolleger, har jeg dog flere gange hørt den antagelse, at der nok i nogen grad er tale om en dansk produktion, i lighed med f.eks. den østdanske Østersøkeramik.

Den mulige lokale fremstilling trådte i baggrunden, og i de følgende år blev beslagene omtalt som tydelige beviser for enten handel/kontakt, eller plyndring og overfald. Det skete bl.a. i forbindelse med et samarbejdsprojekt mellem østdanske museer og regionerne syd for Østersøen, der bl.a. resulterede i et udstillingskatalog og symposieberetninger (Harck & Lübke 2001; Jensen, A.-E. 2002; Hansen et. al 2004).

I den sammenhæng skrev Henning Nielsen (Nielsen 2002, s. 85): „Knivskedebe slagenes slaviske proviniers har ikke været betvivlet, og metalværdien er så ringe, at de næppe har været indsamlet til videre forarbejdning. Det er derfor naturligt at se dem som vidnesbyrd om tilstedeværelsen af etniske vendere på fundstederne. At knivskedebe slagene især er fundet på handelspladserne Tårnbor og Boeslunde, taler for, at det overvejende var som handelsfolk, venderne besøgte de danske kystområder“. Videre fastslår Jørgen Skaarup i en fremlæggelse af de dramatiske udgravningsresultater fra tilflugtsborgen Guldborg på Langeland, hvor der bl.a. blev udgravet skeletter efter nedslagtede mennesker, at „Offerrituale bekræfter sammen med fund af slaviske pilespidser og skedebe slag, at angriberne har været vendere...“ (Skaarup 2002, s. 88; jf. Skaarup 1995) (jf. kat.nr. 277).

I 2004 anslog Anna-Elisabeth Jensen, at mere end 100 stykker er registreret (her tænkes antagelig især fra det sydlige Sjælland samt Lolland-Falster?). Beslagene omtales som slaviske knivskedebe slag, mest som en typebetegnelse og uden at det fremgår, om forfatteren forestiller sig, at der udelukkende er tale om importerede genstande, eller om de også kan være fremstillet i Danmark (Jensen 2004).

Endelig citeres Andres Dobat, i en web-artikel på følgende måde (Beck 2016): „Andres Dobat nævner også fund af baltiske knivskedebe­slag af bronze på Sjælland, som ikke er danefæ, men som dokumenterer, at der var slavisk og vendisk indvandring til Danmark i vikingetiden“, mens et enkelt beslag, der fremkom i de gamle udgravninger på Aggersborg, omtales som et „knivskedebe­slag som forekommer i Danmark især i landets østlige dele og anses for at være vendisk import“ (Jensen et al. 2014, s. 407).

Samlet set er det således fremherskende blandt danske arkæologer, at beslagenes oprindelse henføres til det vendiske eller slaviske område syd for Østersøen, samt at de opfattes som resultat af kontakt af forskellig art, lige fra fredelig sameksistens til krigeriske overfald.

I det seneste tyske arbejde, behandler Krabath 529 fund fordelt på store dele af Europa (Krabath 2001, s. 591ff). Hovedparten af fundmængden ligger nær kysten, syd for Østersøen, men med betydelige fundantal i et markant større geografisk

område (fig. 3). I Krabaths fundliste optræder kun ganske få fund fra Skandinavien, ti fra Danmark og 14 fra Sverige og der er udelukkende tale om publicerede fund, for Danmarks vedkommende (hovedsageligt Andersen 1988). Krabath medtager både beslag af tyndt blik, og emner af tykkere gods, herunder støbte eksemplarer. Beslagene opdeles i 48 varianter, og der beskrives 13 forskellige dekorationselementer. Gennem en serie kort illustreres det tydeligt, at en række af varianterne og/eller dekorationselementerne har varierende geografisk udbredelse. Krabath konkluderer, at knivskedebe­slagene generelt ikke kan tilknyttes etniske grupper, men at et udvalg af hans varianter (30-34 stk.) især tyder på en slavisk herkomst (Krabath 2001, s. 91).

Langt hovedparten af de fund, der præsenteres i denne omgang, er resultatet af to-tre årtiers metaldetektorafsøgninger i Danmark. Det må forventes, at fundgruppen er lige så almindelig i det syd- og sydøstlige Sverige, som f.eks. lokaliteterne Eketorp og Örja 1:9 i Skåne vidner om. På Eketorp kendes ikke mindre end 55 ombukkede knivskedebe­slag

(Borg 1998, s. 120-123), mens der ved Örja er fundet 23 knivskedebe­slag „av slaviskt ursprung“ (Bolander 2013, s. 43). De fremkom i forbindelse med en udgravning af en middelalderlig landsby, hvor der bl.a. blev gennemført en konsekvent og metodisk afsøgning med metaldetektor forud for og i forbindelse med muldafrømningen. Ligeledes er der på Uppåkra fundet seks knivskedebe­slag, der her tolkes som værende af slavisk herkomst og viser pladsens tydelige kontakter til det slaviske område (Anglert & Huttu 1999, s. 289).

Knivskedebe­slag

Knive, dolke og sværd anbringes som regel i en skede, når de ikke benyttes. Skeden er både en beskyttelse af æggen og bladets spids, så den ikke lider overlast, men samtidig beskyttes bæreren mod den skade, som æggen eller spidsen kunne forårsage.

Knivskeder af læder er som regel bukket om den ene lange kant, mens den modsatte side har været sammenholdt af nitter eller andre former for beslag. Til det formål blev der gennem ældre middelalder anvendt en række forskellige materialer, både knogle (fig. 4a), kobberlegeret blik og støbte beslag (fig. 4b). Hertil kommer nitter af enten kobberlegering eller jern. I dette arbejde er der kun medtaget ombukkede knivskedebe­slag tildannet af tyndt blik, mens de øvrige typer af beslag og nitter, herunder også kræmmerhusformede dupsko af blik, ikke behandles.

På baggrund af især gravfund er det tydeligt, at de ombukkede knivskedebe­slag ofte har været anbragt på læderskederne sammen med en række andre nitter og beslag (fig. 4c-e). Det må altså formodes, at de i en række tilfælde ikke udgør hele det beslaginventar der hører til knivskeden, for slet ikke at tale om fastgørelse til bæltremmen eller de beslag der hører til bæltet.

De ombukkede blikbeslag er anbragt på knivskeden på varierende måde. En række trekantede beslag, der stilistisk har udgangspunkt i dyrefigurer med bagudvendt hoved (Gabriel 1988, Abb. 26; Timpel 1988), er således placeret med den ombøjede kant på skrå i et indsnit i en ellers rektangulær skede og ledsages af rektangulære kantbeslag m.m. (fig. 4d). Her følger beslagets ombukkede kant knivens æg, og nitterne er placeret ved knivens ryg. På en række slaviske gravfund – og tilsvarende på Grødbygravpladsen på Bornholm – er den ombukkede del af beslaget placeret langs knivens ryg, og beslaget ledsages kun i nogle tilfælde af andre beslag på knivskeden (fig. 4c).

På en rekonstruktion er beslaget anbragt nederst som afslutning på en rektangulær skede, og dermed med den ombukkede kant vinkelret på knivæggen og -ryggen (fig. 4e). Det fremgår dog ikke af en ledsagende tekst, om rekonstruktionen baserer sig på et arkæologisk fund, der dokumenterer beslagets placering.

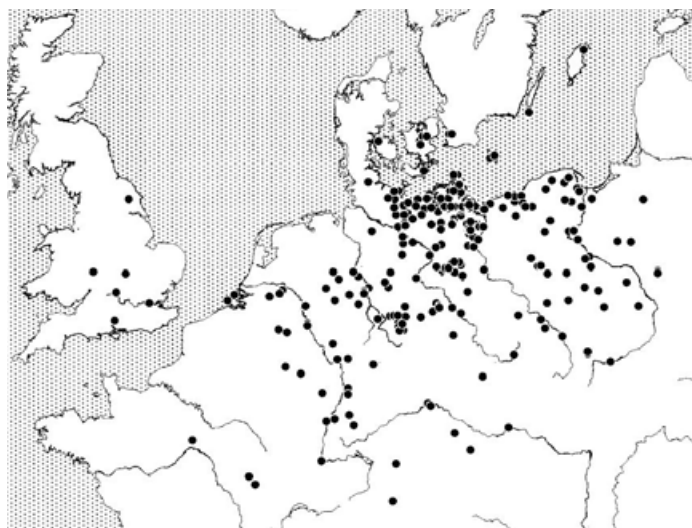
Materialeindsamling og repræsentativitet

I dette arbejde anvendes følgende definition på ombukkede knivskedebe­slag af blik: Et mindre blikstykke af kobberlegering, der på den ene side, i nogle tilfælde begge sider, er dekoreret på forskellig vis, typisk små bukler. Blikstykket er herefter ombukket symmetrisk om én akse, således at metalstykket i tværsnit er U-formet. I langt de fleste tilfælde er buklerne udført fra den side, der efter bøjningen bliver til beslagets indersider og buklerne er dermed i positivt relief på beslagets yderside. Hovedparten af stykkerne er grundlæggende rektangulære og med bøjningen på den lange akse, som regel mellem 25-32 mm på den lange led og sjældent over ca. 20 mm på den korte

Fig. 3.

Fundsteder for knivskedebe­slag i Nordeuropa. Efter Krabath 2001.

Find locations for scabbard chapes in Northern Europe.

4a.

4b.

Fig. 4.

Knivskeder med beslag af forskelligt materiale. a) Knogle, b) Metal (støbt), c) Gravfund fra Grødby, d) Rekonstruktion af skeder fra det slaviske område, e) Rekonstruktion af knivskede med beslag vinkelret på knivspidsen. Efter: a) Klemensen 2000; b) Foto H.B. Christiansen; c) Wagnkilde 1999; d) Gabriel 1988; e) Jensen, A.-E. 2004.

Scabbard chapes of different materials a), bone b) Metal (cast), c) Grave finds from Grødby, d) Reconstructions of sheaths from the Slavic regions, e) reconstructions of knife-sheaths with mountings perpendicular to the blade-point.

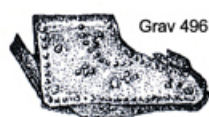
4c.

Grav 243

Grav 382

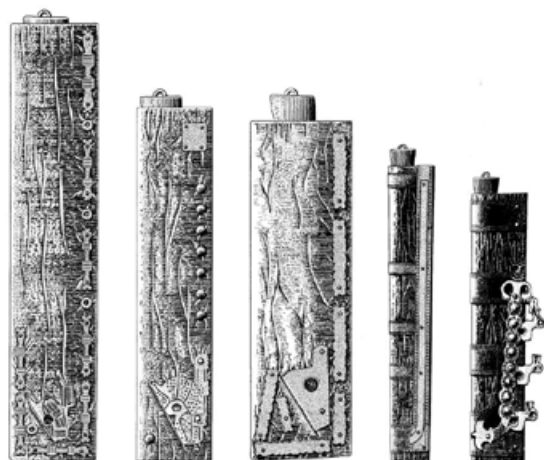

Grav 496

Grav 494

4d.

4e.

Fig. 5.

170 fundsteder med ombukkede knivskedebeleslag af blik. Hvert sognebeskrivelsesnummer, jf. kataloget, er afsat med ét punkt. I nogle tilfælde kan samme middelalderlige landsby optræde under flere sb-numre, afhængig af det lokale mu-seums registreringspraksis. Fund fra købstæder er samlet i ét punkt.

Find locations (170) with folded sheet metal scabbard chapes. Each parish description number cf. the catalogue is marked with one dot. Finds from towns are taken together under one dots.

led. I de to hjørner modsat ombøjningen, ses nittehuller, ofte med bevarede nitter, der har fastholdt blikket til skeden. Enkelte varianter har kun én nitte, mens andre kan have tre. Det kan variere efter form på blikstykket.

Med denne beskrivelse udelukkes støbte ombukkede beslag, blikstykker rullet i kræmmerhusform samt knivskedebeleslag i andre materialer end metal. Endelig udelukkes også énsidige beslag, dvs. beslag, der ikke er bøjet i U-form.

Det er endvidere væsentligt at bemærke, at en række af de øvrige følgefund, der må antages at høre sammen med de her fremlagte knivskedebeleslag, f.eks. diverse nitter og aflange kantbeslag m.m., ikke er medtaget

i denne bearbejdning. Det skyldes især, at de ikke er opført som knivskedebeleslag og dermed ikke fremtræder i de databaser, jeg hovedsagligt har anvendt. Tilsvarende må det også i nogen grad betvivles, at sådanne småbeslag i tilstrækkeligt omfang er blevet indsamlet af enten detektorførerne og/eller lokalmuseerne.

Der er i vid udstrækning kun anvendt materiale, som jeg har haft digital adgang til. Det gælder i særlig grad Nationalmuseets samling af overvejende danefæstykker, som er søgt frem af Nationalmuseets genstandsdatabase GenReg i april 2015. Lokalmuseernes genstande er overvejende hentet fra Museernes Samlinger i foråret 2015 (der er altså gennem årene erklæret ganske mange knivskedebeleslag for danefæ,

og det vil der antagelig fortsat blive, jf. modsatte påstand ovenfor). I begge tilfælde er der søgt på ledeordene vendisk og/eller knivskedebeslag. Der er herefter, så vidt muligt, korreleret mellem Nationalmuseets genstandsliste og lokalmuseernes indberetning til Museernes Samlinger. I det omfang jeg har været opmærksom på fund i litteraturen, der ikke er fremgået af ovennævnte databaser, er de naturligvis medtaget, men en mere konsekvent litteratursøgning er ikke foretaget. Et udvalg af museer er blevet kontaktet, enten med generelle forespørgsler om relevant materiale, eller i tilfælde af en mere specifik afklaring af enkelte fundstykker, efterlysning af billeder, eller hvis jeg på anden måde har haft særlige spørgsmål.

Endelig – og ikke mindst – medførte efterlysningen af knivskedebeslag blandt detektorførerne (Feveile 2015), at jeg har modtaget et markant og væsentligt bidrag direkte fra en lang række findere, typisk via opslag på facebook eller www.detectingpeople.dk. Disse fundstykker vil i varierende grad være på vej gennem den museale verden og dermed i nogen grad være registreret på lokalmuseerne og/eller på Nationalmuseet, uden at jeg har haft mulighed for at tilrette kataloget derefter. På grund af karakteren af de data, der har været tilgængelige, mangler der billeder af 90 knivskedebeslag, mens de øvrige er af varierede kvalitet, og i en del tilfælde er der kun afbildning af den ene side.

Materialeindsamlingen ophørte i oktober måned 2016.

Kataloget med 328 knivskedebeslag bærer naturligvis præg af indsamlingens begrænsninger. Michael Andersen bemærkede allerede i 1988, at en nærmere gennemgang af museernes magasiner uden tvivl

ville frembringe nye stykker. Her nævnes også et beslag fra Næstved by, som jeg først har opdaget så sent, at det ikke er medtaget i kataloget (Andersen 1988, note 27). Alene søgningerne i GenReg og Museernes Samlinger har desuden det forbehold, at genstandene ikke alene skal være uploadede til databaserne, men også ledsaget af mindst ét af de to søgeord, som er anvendt. Knivskedebeslag, der f.eks. er beskrevet som „beslag til kniv“ eller „kniv, beslag“, vil således ikke optræde i kataloget, med mindre der andre steder i friteksten f.eks. står „vendisk“. Som det fremgår af kataloget, er der billede af den ene eller begge sider af 238 beslag ud af i alt 328 beslag. De manglende afbildninger bevirker naturligvis, at disse fund ikke kan inddeles i grundformerne, ligesom dekorationselementerne ikke kan beskrives. Som det fremgår af figur 7, drejer det sig især om sjællandske fund, der altså står lidt svagere i analysen. Hovedparten af de bornholmske fund, hvis grundform ikke kan bestemmes, skyldes i højere grad, at der ofte er tale om fragmenterede eksemplarer.

Det er min vurdering, at især udgravningsfund vil mangle, herunder måske især fra sjællandske købstæder, der er bemærkelsesværdigt „tavs“. Fra Østdanmark er det således kun Roskilde by, der optræder i kataloget – og det endda blot med de „gamle“ fund, der allerede var kendt i 1988, samt Næstved jf. ovenfor. Fra det øvrige land er især Odense godt repræsenteret, ligesom der er fund fra Viborg og Ribe. A.-E. Jensen (Jensen 2004) omtaler, at der skulle være mere end 30 fund fra Sydsjælland og mere end 20 fra Roskilde. Det har desværre ikke været muligt at få adgang til disse oplysninger, og hovedparten af de sydsjællandske og lolland-falsterske fund i kataloget stammer derfor fra metaldetektorfund indenfor de sidste par år.

Da fundmængden fra Nordøstfyn er overvældende, har jeg gjort mig anstrengelser for, at materialet fra Fyn med omliggende øer skulle være så komplet som muligt. Jeg har nydt godt af ihærdige anstrengelser fra både Odense Bys Museer samt fra Arkæologi Sydfyn, og så vidt, det kan vurderes, er materialet fra dette område så dækkende, som det har været muligt. Især springer de meget fåtallige fund fra hele den sydlige del dog noget i øjnene.

I forbindelse med metaldetektorfundene fra Nordøstfyn bemærkedes en række beslag, der i materiale, teknik og dekoration havde store ligheder med de ombukkede beslag. For det fynske område er de forsøgt indsamlet konsekvent, mens de i det øvrige land kun er medtaget, når de tilfældigt dukkede op ved de andre søgninger, eller jeg blev gjort opmærksom på deres tilstedeværelse. Herom senere.

På baggrund af de metaldetektorfund, der er indleveret til Østfyns Museer frem til november 2014, kan man danne sig et indtryk af, hvor almindeligt forekommende knivskedebeslag er, ved at sammenligne hyppigheden med andre almindelige genstandstyper fra ældre middelalder. Konkret har jeg sammenstillet antallet af ombukkede knivskeder med antallet af Gudslam fibler (hermed menes små cirkulære, støbte fibler i gennembrudt arbejde med dyrefigur) og Urnes fibler (hermed menes fibler, der viser profilsete dyr uden indramning) (fig. 6). De tre typer fund optræder på i alt 36 journalnumre, med tilsammen 138 fund. Knivskederne udgør 27% af fundene, Gudslam fibler m.m. 34% og Urnes fibler m.m. 39% af fundene. Naturligvis optræder der journalnumre, hvor der kun er fundet én eller to af typerne. Det er dog væsentligt og kendetegnende, at i alle tilfælde, hvor der er fundet tre fund eller flere af enten

Gudslam- eller Urnesfibler m.m. findes der på samme journalnummer også mindst ét knivskedebeslag. På lokaliteter med adskillige fund af disse fibeltyper, findes oftest også flere knivskedebeslag. De enkelte journalnumre eller fundlokaliteter kan være afsøgt i ganske varierende omfang. Det er derfor min konklusion, at man med rette kan hævde, at hvis en lokalitet af blot et vist omfang fra ældre middelalder har givet fund af den ene eller to af de tre typer, bør den eller de to manglende også optræde på stedet. Det er blot et spørgsmål om, at der bliver afsøgt kvantitativt og kvalitativt nok! På baggrund af den fundhyppighed og geografiske fordeling, som det materiale, der indgår i denne undersøgelse, viser, er det min vurdering, at noget tilsvarende vil gøre sig gældende i hele Østdanmark, inkl. i det mindste de østlige dele af Fyn, mens knivskedebeslag af vendisk type, trods deres tilstedeværelse i Vestdanmark, fortsat må betegnes som markant sjældnere i denne del af landet, set i forhold til Gudslam og Urnesfiblerne men altså ikke som en genstandstype, der generelt er fraværende i Vestdanmark. En væsentlig forudsætning for en korrekt vurdering af udbredelse og hyppighed er naturligvis, at knivskedebeslagene identificeres og indbringes til museerne med samme hyppighed som fiblerne – og dét er jeg faktisk ikke helt sikker på har været tilfældet før efterlysningen af denne fundtype blandt metaldetektorførere i 2015.

Opdeling af materiale

Allerede ved en overfladisk sammenligning mellem Knorr's typeopdeling (Formen) (Knorr 1938) og det danske fundmateriale står det klart, at grundformer og dekorationselementer er væsentligt forskellige. Knorr's opdeling i formerne I-V kan derfor ikke anvendes på et dansk materiale. Krabath opdeler et langt større materiale, både

ØFM J.nr	Knivskede	Gudslam m.m.	Urnes m.m.
356	1	1	1
564	1	1	1
383	1	1	5
441	1	3	4
411	1		1
473	1		3
539	1		
544	1		
425	2	2	2
419	2	2	3
572	2	3	2
427	3	1	
448	3	1	
522	3	2	3
142	3	5	3
637	3	5	4
620	8	8	7
578		1	2
385		1	1
537		1	
573		1	
461		1	
600		1	
681		1	
574		1	
462		2	1
404		2	
442			1
413			1
565			1
424			1
577			1
328			1
353			1
407			2
569			2
Total	37	47	54
Antal fund	27%	34%	39%
Antal j.nr.	17	23	25
%	47%	64%	69%

Fig. 6.

Nordøstfynske lokaliteter med knivskedebeslag, Gudslam- eller Urnesfibler. På 47% af de journalnumre hvor mindst én af de tre typer findes, er der fundet knivskedebeslag.

Localities from northeast Funen with scabbard chapes, Agnus Dei or Urnes style fibula. 47% of the journal numbers, where at least one of these types was present also contained finds of knife-sheath mountings.

mængdemæssigt og geografisk i 50 forskellige varianter, på baggrund af beslagets form (Krabath 2001). En række af varianterne er dog så tætte på hinanden, at det i nogle tilfælde vil være svært at afgøre, hvilken af Krabaths varianter, et fund skal henføres til. I det følgende tages der udgangspunkt i en opdeling af materialet i grundformer og dekorationselementer på baggrund af de danske fund (fig. 7). I modsætning til bl.a. Knorr og Krabath er beslagene altid orienteret, så den ombukkede kant vender nedad, dvs. uden hensyn til, hvordan beslaget oprindeligt har været anbragt på knivskeden. Den modstående kant kaldes for den frie kant, mens de to sidste, som regel kortere sider, kaldes for sidekanterne.

Udgangspunktet for de små beslag er et stykke blik af kobberlegering. Der er ikke målt tykkelse på godset, men det overstiger vel næppe 0,3-0,4 mm. Der er heller ikke foretaget metalanalyser, så om der har været tale om rødlige bronzer eller gullige messingbeslag – eller om der evt. er variationer geografisk, typemæssigt eller kronologisk er ikke undersøgt. I en række af beslagene er der bevaret læderrester. Det er dermed muligt at bidrage til en kronologisk diskussion gennem C14-date-

ringer af læderet. Det arbejde udestår. En nærmere analyse af fundforholdene ligger også udenfor dette arbejde – men beslagene kendes både fra gravfund (kun Bornholm), udgravningsfund fra landsbyer og byernes kulturlag, samt ikke mindst som detektorfund, hvis nærmere sammenhænge ikke uden videre kan bestemmes. Der er altså nok at fortsætte med.

Grundform A – asymmetriske

Et beslag, der kun er symmetrisk omkring den ombukkede kant. De er ens på begge sider, men der består, i modsætning til de følgende grundformer, ikke en lodret akse, hvorom de også er symmetriske. Grundform A2 kan variere ret betragteligt i størrelsen eller længden af den frie flig. Grundform A2 svarer til Knorrs Form III, mens A3 svarer til Form V. Krabath anvender en markant mere detaljeret opdeling af denne gruppe, og grundform A kan således sidestilles med en større del af hans 48 formvarianter.

Grundform B – lige fri kant

Et rektangulært beslag med en lige fri kant, parallel med den ombukkede kant. B1 er uden gennembrydning, mens B2 og B3 har henholdsvis to eller tre større cirkulære huller. For B2's vedkommende findes en del stykker, hvor hullerne enten kun er markeret ved en tynd fure, eller hullet ikke er helt udstanset. I sjældne tilfælde er B1 kortere end høj og da kun samlet med én nitte ved den frie kant, i modsætning til de øvrige bredere B1'ere. Kun den smalle variant af B1 genfindes i Knorrs opdeling ved Form I og Krabath Variante 26-27.

Grundform C – tildannet fri kant

Adskiller sig fra B ved, at den frie kant ikke er lige afskåret, men tildannet på forskellig vis, således at der i hjørnerne opstår to små „tårne“, hvor nitterne er placeret. Den midterste, udstansede del kan være lige (C1),

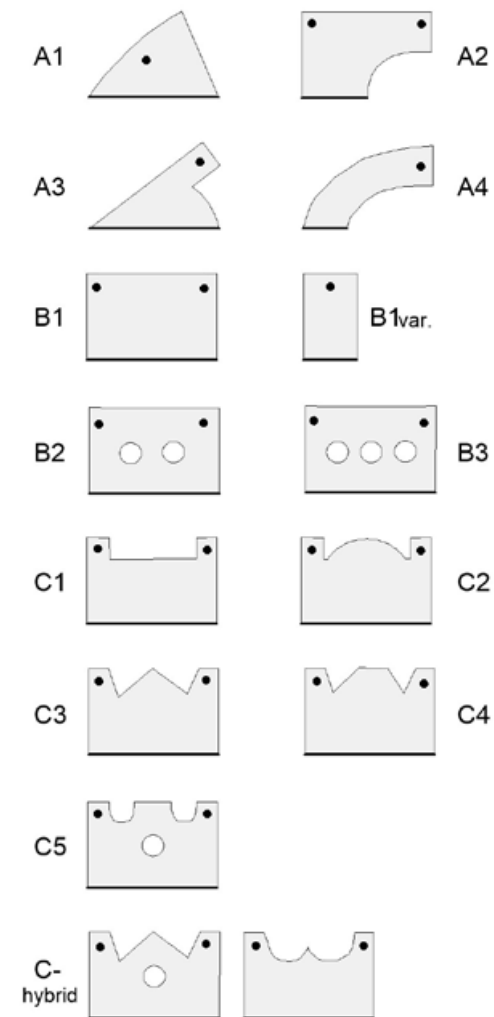

Fig. 7.

Grundformerne A, B og C samt deres underformer. Alle formerne er placeret med den ombukkede kant nederst.

The utilized basic forms A, B and C as well as their sub-forms. All the forms are placed with the folded rim at the bottom.

buet (C2) eller tagrygformet med spids ryg (C3) eller flad ryg (C4). Endelig er C5 kendetegnet ved en cirkulær gennembrydning, samt to U-formede udstansninger i den frie kant. Grundform C1 svarer til Knorr's Form IV og Krabath Variante 2, mens de øvrige ikke genfindes i Knorr's former. Grundform C2 svarer til Krabath Variante 4 og C3 til variante 3. En del af C2-C4 beslagene er tildannet ret lemfældigt, så det kan diskuteres, om der reelt er tale om bevidste forskelligheder, eller om de mindre forskelle i „tagryggen“ blot skyldes en hastig tilfæddelse, når blikket klippes i form. F.eks. er Kat.nr. 319 fra Ribe, i grundformen en C4, dvs. med flad top, mens dekorationen i form af en konturlinje (element g) danner et buet forløb, der burde modsvare grundform C2.

a		Vandret række af bukler
b		Bukkel-kors
c		Aflange, lodrette bukler
d		Figurative
e		Storbukler (i række m.m.)
f		Gruber ("negative" bukler)
g		Konturlinjer
h		Tremolerstik
i	"øvrige"	Bl.a. udfyldning af fladen
j		Ring
k		Tovsnoing

Endelig findes der, som en del af grundform C, en hybrid form (Kat. 240), hvor en grundform C3, har fået tilføjet en cirkulær gennembrydning, mens den modstående side har udstanset et sammenhængende dobbelt-U. Stykket er den eneste, hvor de to fløje med sikkerhed er af forskellig form, idet det naturligvis ikke har kunnet afgøres på de fragmenterede beslag, eller i tilfælde hvor der kun findes billede af den ene side.

Dekorationselementer

De enkelte beslag er stort set alle dekoreret på forskellig vis. Der er grundlæggende tale om en ciselering, hvor blikstykket, inden det ombukkes i U-form, bearbejdes med fine punsler, så der dannes små bukler. Som regel er alt arbejdet udført fra én side, der betyder at buklerne vender udad, når emnet er bøjet i U-form, men tilfælde, hvor der er punslet på begge sider af blikket, ses også. Her bliver resultatet, at der på det færdige beslags yderside ses både bukler og gruber, „positivt“ og „negativt“. Gruber, eller „negative“ bukler optræder aldrig alene. De enkelte bukler på et beslag er som regel af samme størrelse, men i nogle tilfælde kombineres bukler af forskellig størrelse på samme stykke. En særlig dekorationsform er aflange bukler, ligesom de i få tilfælde ligger skråt samt tæt og dermed minder om tovsnoing.

Et særligt dekorationselement er gravering, der kun med sikkerhed er observeret i form af såkaldte tremulerstik, dvs. spinkle zig-

Fig. 8.

Dekorationselementerne a-k

Decoration elements a-k

zag-linjer. Her kan dårlig bevaring, uskarpe eller for mørke billeder dog medføre, at finere detaljer ikke er blevet registreret korrekt. Bemærk f.eks. Kat.nr. 52, hvor kun den ene fløj er bevaret. Her er ydersiden ganske korroderet og udetaljeret, mens indersiden står helt skarpt med „negative“ dekorationselementer.

Et særkende ved beslagene er, at de langt overvejende er ens på begge ombøjningens fløje. Kun et mindre antal af C2-beslagene har forskellig ornamentik på hver fløj. Tilsvarende findes der kun ganske få beslag som med sikkerhed er uden dekorationselementer. Det drejer sig om Kat.nr. 235, samt en særlig lille gruppe C3-beslag (Ulstruptypen, jf. nedenfor).

De anvendte dekorationselementer (fig. 8) er kun retningsgivende, og der kan føjes ekstra til, ligesom det er en smagssag, hvornår man vælger at kalde en række af bukler for element a eller g. Det er heller ikke éntydigt hvordan der skelnes mellem „figurativ“ – element d og „udfyldning af flade“ – element i. Som overordnet arbejdsredskab har dekorationselementerne dog haft stor værdi og har vist sig velegnet til at opdele et ellers ganske heterogent materiale.

Analyse

De 328 fund fordeler sig meget ujævnt. Der er mange fund i hele Østdanmark, herunder den nordøstlige del af Fyn. I flere områder, f.eks. Bornholm, egnen omkring Roskilde, det vestlige Lolland og på Nordøstfyn, ses især mange lokaliteter med ganske få fund pr. lokalitet, mens der andre steder, f.eks. i Nordvestsjælland kun er registreret ganske få lokaliteter, der til gengæld tæller mange fund pr. lokalitet. Baseret på erfaringerne fra Nordøstfyn, må det forventes, at der i hele Østdanmark i fremtiden vil indkomme fund fra adskillige fundsteder pr. sogn.

Tilsvarende må der forventes et større antal i købstædernes rige kulturlag.

Ganske overraskende – i forhold til den gængse opfattelse af beslagene som vendisk import – er det relativt store antal fund i Nordjylland omkring Limfjorden. To nærliggende lokaliteter giver tilsammen ca. halvdelen af fundene, mens de øvrige fund fordeler sig på ni lokaliteter, hvilket tyder på, at der også i fremtiden vil komme en hel del flere lokaliteter og fund til. I den øvrige del af Jylland er beslagene generelt meget fåtallige. Bemærkelsesværdigt er det, at der alligevel er flere af de landlege lokaliteter, der kan fremvise to fund. Det er min fornemmelse, at der ikke nødvendigvis er tale om sjældne fund på særlige pladser, men at det nok nærmere skal forklares ved, at fundene er registreret på grund af opmærksomme museer og detektorførere. Det vil ikke overraske, hvis der fremover vil optræde markant flere fundsteder også i Jylland, selv om antallet af lokaliteter og fund pr. lokalitet næppe vil nå østdanske højder. Her kunne en kartering og vurdering af andre typer af skedebeslag være interessant – måske vil der vise sig at være tale om en generel forskel i måden at tildanne en knivskede.

De tre grundformer fordeler sig ikke ensartet ud over landet. Grundform A, med blot 26 fund er den mindst almindelige. Ud af de typebestemte 228 fund udgør den således 11,4%, mens typen isoleret set på Lolland-Falster udgør 30% af de typebestemte og på Bornholm 24% af de typebestemte. Også i Roskilde + nære omegn er typen mere hyppig end gennemsnittet. Grundform B tæller 84 fundstykker, svarende til 36,8 % af de typebestemte fund. Her springer Fyn med øer i øjnene, hvor der er 46 fund af type B ud af 78 typebestemte stykker, svarende til 59%. Grundform C er den hyppigste

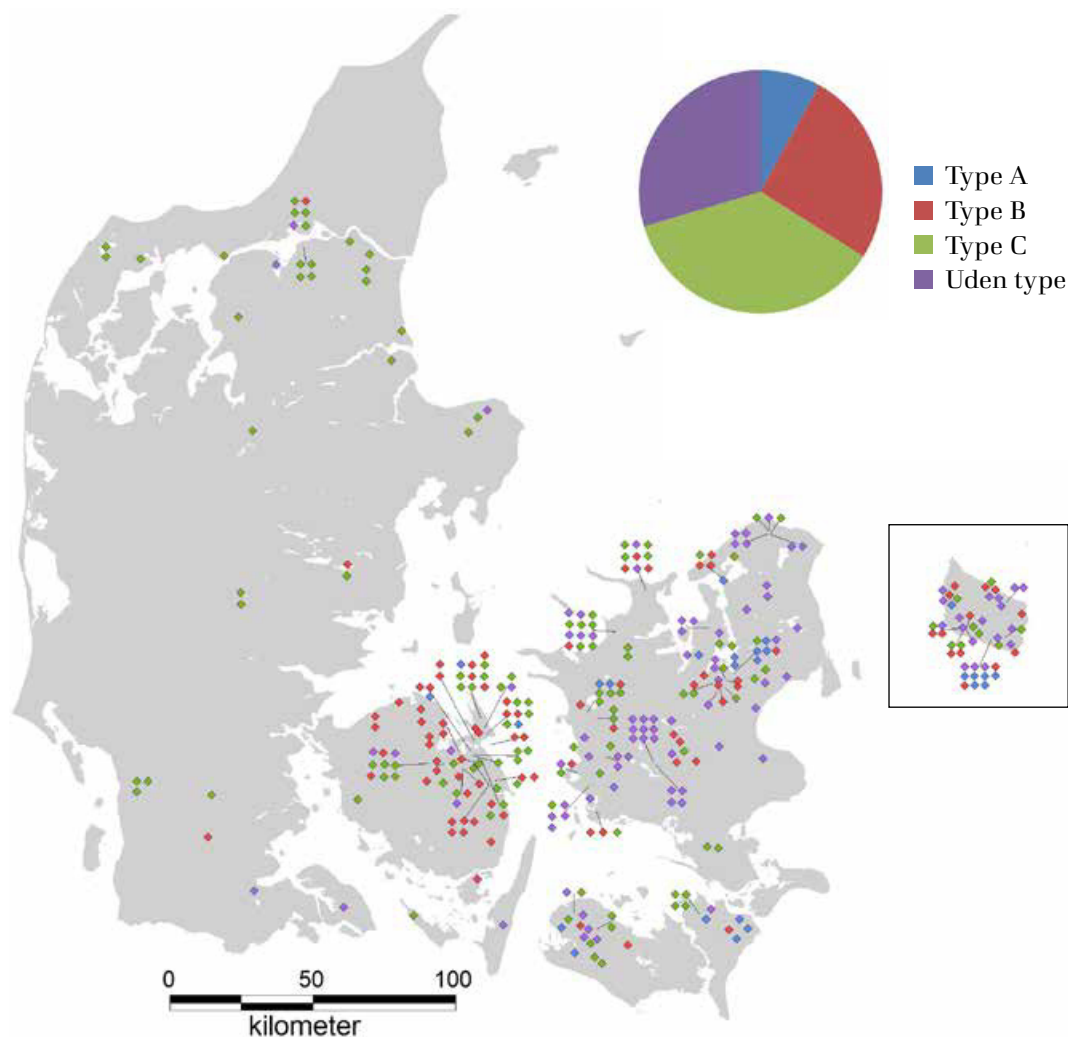

Fig. 9.

Fordelingen af grundform A-C, samt beslag uden kendt grundform (fragment eller manglende billede). Hver gruppering hører til ét fundsted, jf. fig. 5. Dermed svarer antallet af prikker til antal beslag på den enkelte plads.

The distribution of the basic forms A-C, as well as chapes with non-applied basic form (fragment or lack of photo). Each grouping belongs to a find location, cf. fig. 5. The number of dots therefore corresponds with the number of chapes recovered from the particular location.

grundform med 118 fund svarende til 51,8 % af de typebestemte fund. Grundformen er til stede i alle regioner, men er altdominerende i Jylland, idet 28 fund ud af 31 typebestemte er af grundform C, svarende til ikke mindre end 90% af fundene.

Sammenligner man de danske former med Knorr (Formen I-V) og Krabath (Variante 1-50) er det tydeligt, at især den i Danmark relativt usædvanlige, asymmetriske grundform A, følger den samme tendens som ses ved både Knorr, men især Krabath. Den mest almindelige, A2, er også den mest

Grundform	Antal DK	Knorr Elben-Oder	Knorr 1938 Formen	Krabath Europa	Krabath 2001 Variante
A1	2			10	34
A2	18	15	III	57	31
A3	5	2	V	37	9-11
A4	1			4	33
B1	26	3	I og II	65	26-27
B2	46				
B3	11				
C1	58	7	IV	33	2
C2 - C4	56			15	3-4
C2	28			7	4
C3	19			8	3
C4	9				
C5	2				
I alt	281	27			

Fig. 10.

Sammenligning mellem danske grundformer, Knorrs „Formen” og Krabaths „Variante”. Nogle grundformer findes kun i Danmark, mens andre findes spredt over et langt større geografisk område.

A comparison of the Danish basic forms, Knorrs “formen” and Krabaths “variante”. Some basic forms are only known from Denmark, whilst others are found in locations over a much larger geographical area.

hyppige hos Krabath, efterfulgt af A3, A1 og A4. Grundform B med den lige frie kant, findes kun som B1 ved Knorr og Krabath. Her skal det dog erindres, at Krabath betragter hullerne som et dekorationselement, og ikke en del af selve grundformen som i den her fremlagte opdeling af materialet. Krabath beskriver ikke dekorationselementerne nærmere for de enkelte Variante og en vurdering om sammenfald eller forskelle indenfor B-gruppen er dermed ikke mulig. Endelig er der grundform C, hvor C1 er hyppigst i Danmark med 58 stykker, den er enerådende hos Knorr og også den klart hyppigste variant hos Krabath, der i øvrigt også har relativt få fund af C2 og C3, svarende til forholdene for de danske fund.

Samlet set kan man altså konkludere at nogle varianter optræder på begge sider af Østersøen (A1-A4, B1 og C1-C3) og på en overbevisende måde således, at de hyppigste grundformer er de samme, uanset om der er tale om det begrænsede område mellem Elben og Oder, Danmark eller hele

Nordeuropa. Samtidig er det også klart, at der i Danmark er en række grundformer (B2, B3, C4, C5) der tilsyneladende ikke findes i nævneværdigt omfang syd for Østersøen.

Blikstykkets grundform kan ikke stå alene, idet knivskedebeslagene, på nær enkelte eksempler, alle er dekoreret på den ene eller anden måde. Samtidig er der også tidligere beskrevet, at nogle af grundformerne måske er lidt tilfældige og i nogle tilfælde blot skyldes en lidt skodeløs tilklipning af blikkets kanter (C2-C4). Det samme fornemmer man ved B2, hvor der er flere eksempler på at de to, ellers meget markante, runde gennembrydninger, blot er markeret men ikke ført fuldt igennem på enten den ene eller begge fløje. Dekorationen af blikket er på en lang række stykker så ensartet, at man kan tale om egentlige typer. Selv om de forskellige dekorationselementer kombineres på talrige måder, tegner der sig således nogle distinkte typer, der enten er direkte tilknyttet en enkelt grundform, eller kan

optræde med flere grundformer. Ud over de helt oplagte typer, findes en række fund, hvis samlede udtryk antagelig også bundes i egentlige typer. I det følgende gennemgås de udskilte typer, og det vil ikke overraske, hvis der med flere fund kan optræde nye typer, eller at der blandt især det sjællandske materiale, hvor særligt mange af katalogets fund er uden billede, ligeledes kan optræde typer der ikke fremstår klart på nuværende tidspunkt.

Madegårdstypen (fig. 11)

En af de mest signifikante typer er et beslag der består af grundform B2, kombineret med dekorationselement a. Typen er ganske uniform, med én række bukler placeret langs den frie kant og to tætte, parallelle rækker under de to cirkulære huller. Typen kendes i 42 eksemplarer, hvoraf alle på nær ni fund er fra Nord- og Østfyn samt Odense Købstad. Typen kendes ikke syd for Østersøen og opfattes som en fynsk fremstillet type.

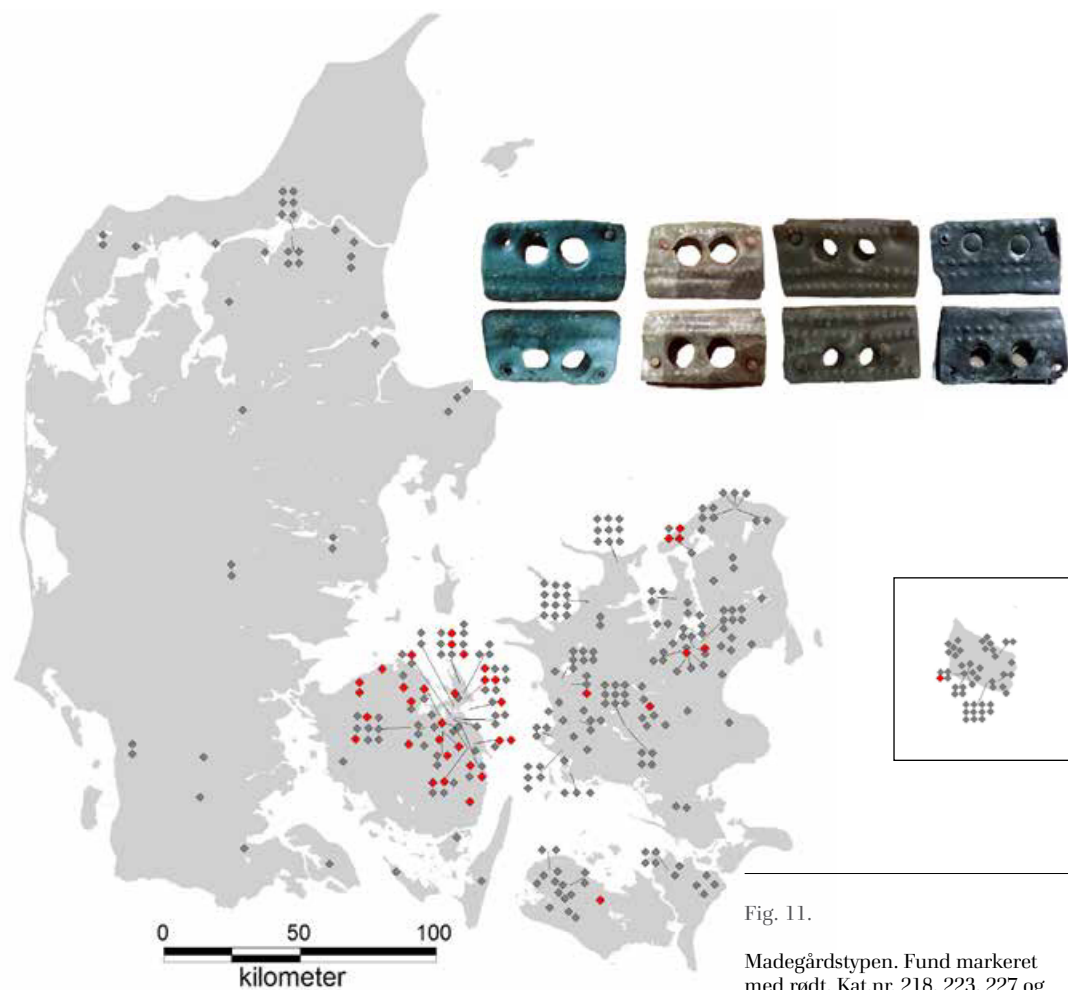

Fig. 11.

Madegårdstypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 218, 223, 227 og 250, uden mål.

The Madegård type. Finds marked with red dots. Kat. No. 218, 223, 227, 250. Not to scale.

Tystrupgårdstypen (fig. 12)

Typen findes i ti sikre eksemplarer. Der er tale om en grundform B3, dvs. med tre cirkulære huller. I lighed med Madegårdstypen, består decorationen udelukkende af element a, der er placeret på samme måde, dvs. med en række bukler mellem hullerne og den frie kant, samt to eller tre parallelle rækker mellem hullerne og ombøjningen. Selvom typen minder meget om Madegårdstypen, er der blot et enkelt fund fra Fyn,

mens hovedparten findes spredt på Sjælland. Typen findes ikke syd for Østersøen og opfattes som en dansk type, muligvis fra Sjælland.

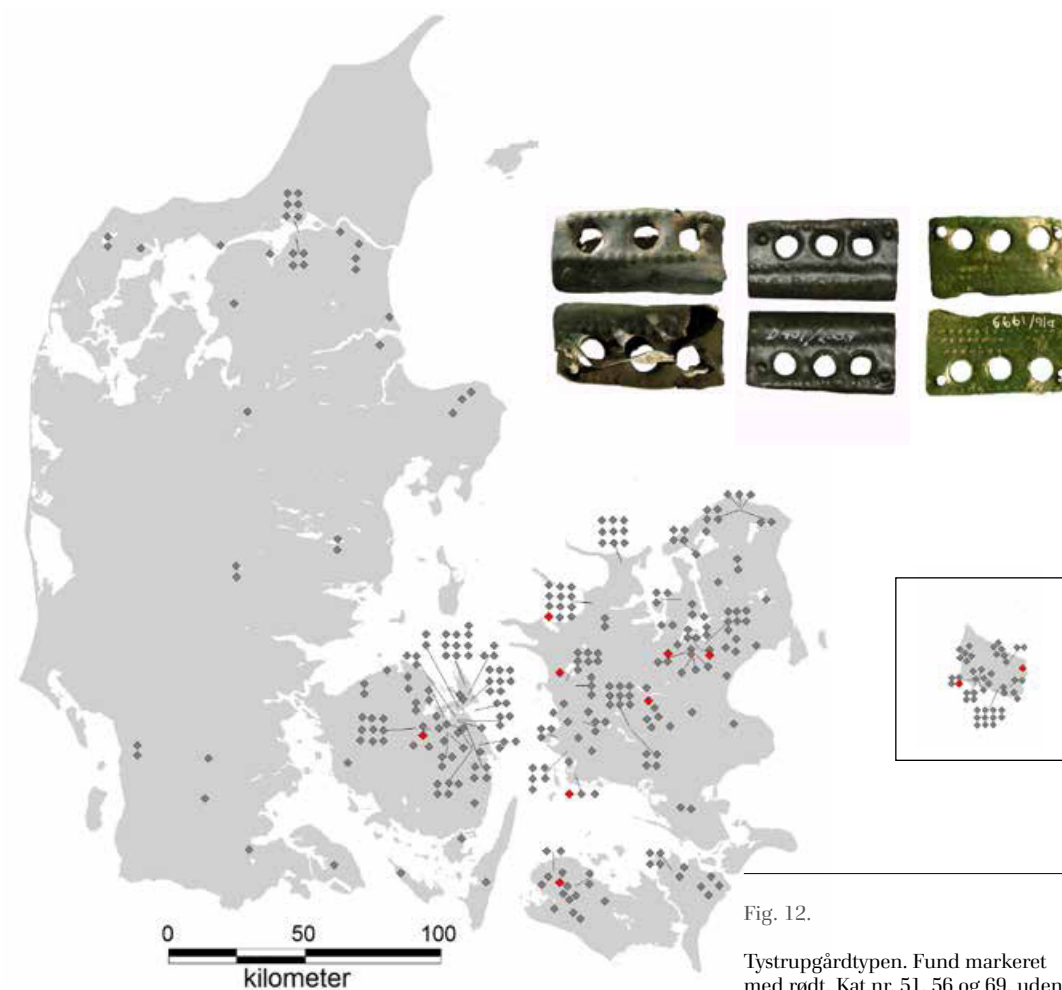

Fig. 12.

Tystrupgårdstypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 51, 56 og 69, uden mål.

The Tystrupgård type. Finds marked with red dots. Kat. No. 51, 56, 69. Not to scale.

Søborgtypen (fig. 13)

Typen findes i kun to eksemplarer på Sjælland. Grundformen er C4 og dekorationselementet er a. I lighed med Tystrupgårdtypen, består den af tre tætte, parallelle rækker af bukler midt på beslaget. På baggrund af den sparsomme forekomst og dekorative lighed med Tystrupgårdtypen, opfattes typen som fremstillet på Sjælland.

Fig. 13.

Søborgtypen. Kat.nr. 2 og 57, uden mål.

The Søborg type. Kat. No. 2, 57. Not to scale.

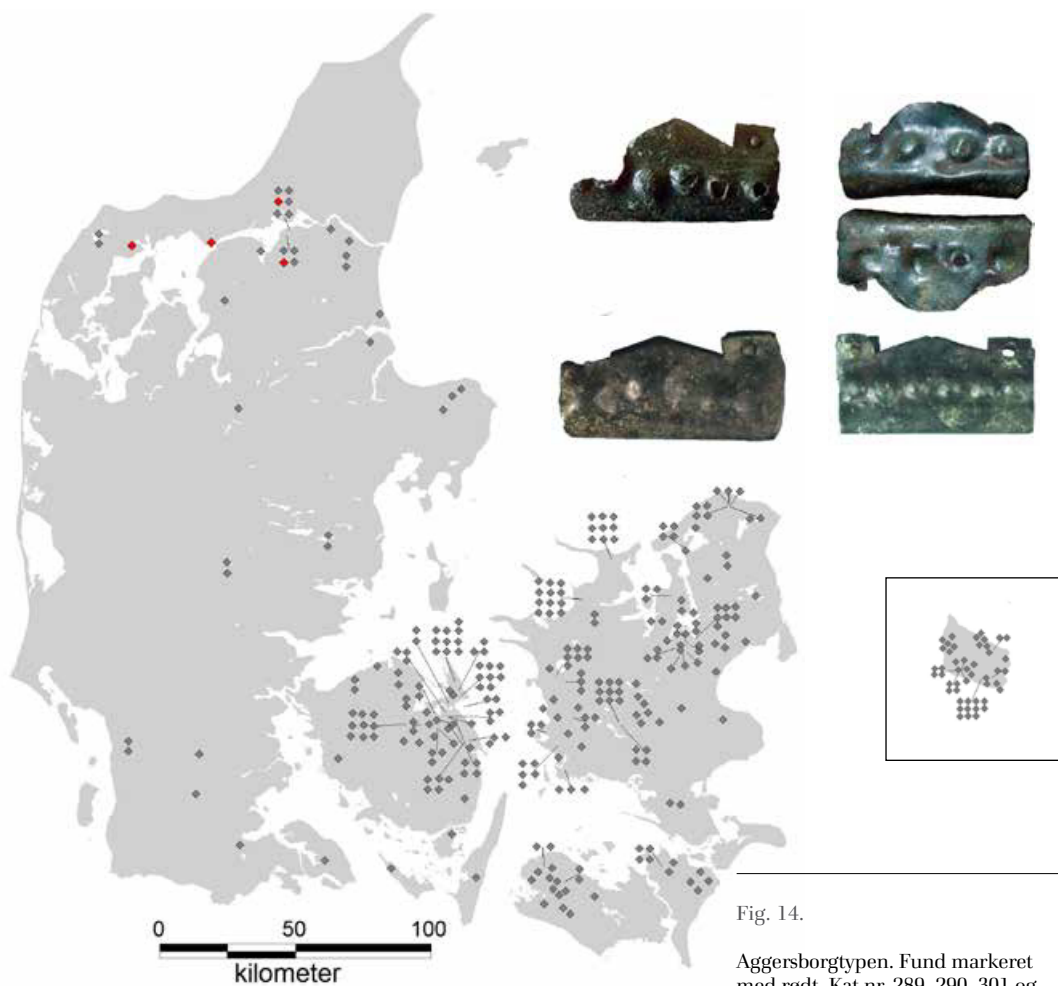

Fig. 14.

Aggersborgtypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 289, 290, 301 og 304, uden mål.

The Aggersborg type. Find marked with red dots. Kat. No. 289, 290, 301, 304. Not to scale.

Aggersborgtypen (fig. 14)

Typen findes i blot fire eksemplarer, der alle er beliggende tæt omkring Limfjorden. Grundformen er en C3 eller C4, der er simpelt dekoreret med én række store bukler, 4-6 stykker midt på beslaget. Dekorations-elementet er usædvanligt og ses ikke som enkeltstående element på andre fund. På den baggrund opfattes Aggersborgtypen som en nordjysk fremstillet type.

Mellemholmtypen (fig. 15)

Typen findes i otte eksemplarer, en på Fyn, mens de øvrige koncentrerer sig i Himmerland. Grundformen er overvejende C2, men en enkelt C3 og C4 forekommer også. Typen kan være dekoreret med flere forskellige dekorationselementer, men kendetegnende er to rækker af meget små og tætstillede bukklerækker, der indrammer et langt, smalt felt på den nedre del af beslaget.

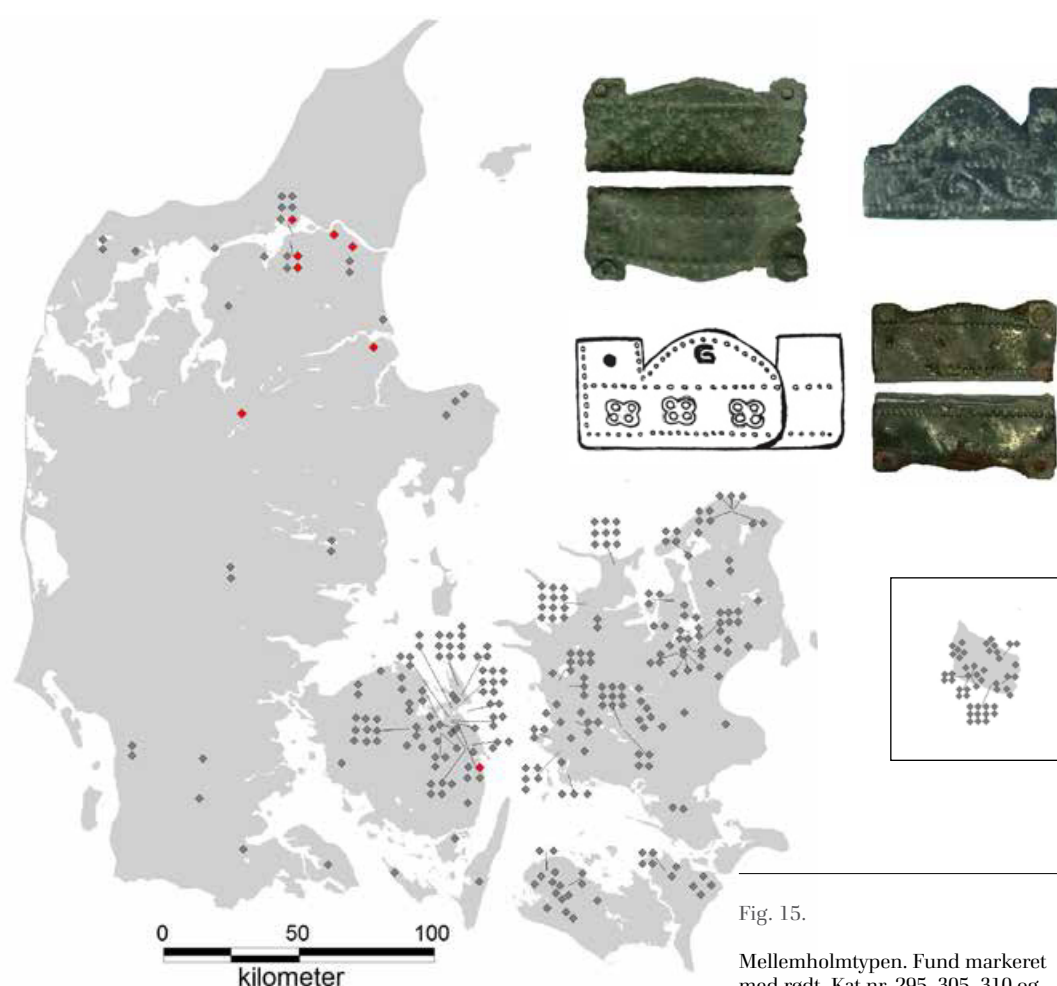

Fig. 15.

Mellemholmtypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 295, 305, 310 og 314, uden mål.

The Mellemholm type. Finds marked with red dots. Kat. no. 295, 305, 310, 314. Not to scale.

Dette felt kan være udsmykket forskelligt, enten figurativt, eller med få bukler med lang afstand. Det kan evt. overvejes, om der i fremtiden med øgede antal fund, vil være grundlag for at opdele typen i en med figurativ dekoration (dekorationselement d) og en med spredte punkter og evt. kors. Typen formodes at være fremstillet i Nordjylland.

Ulstruptypen (fig. 16)

Typen består af blot tre fund, i grundform C3. De er alle ret primitive i tilklipningen og er uden nogen synlig dekoration. De tre fund er fra Nordvestsjælland, der på den baggrund kan tænkes at være fremstillingsområdet.

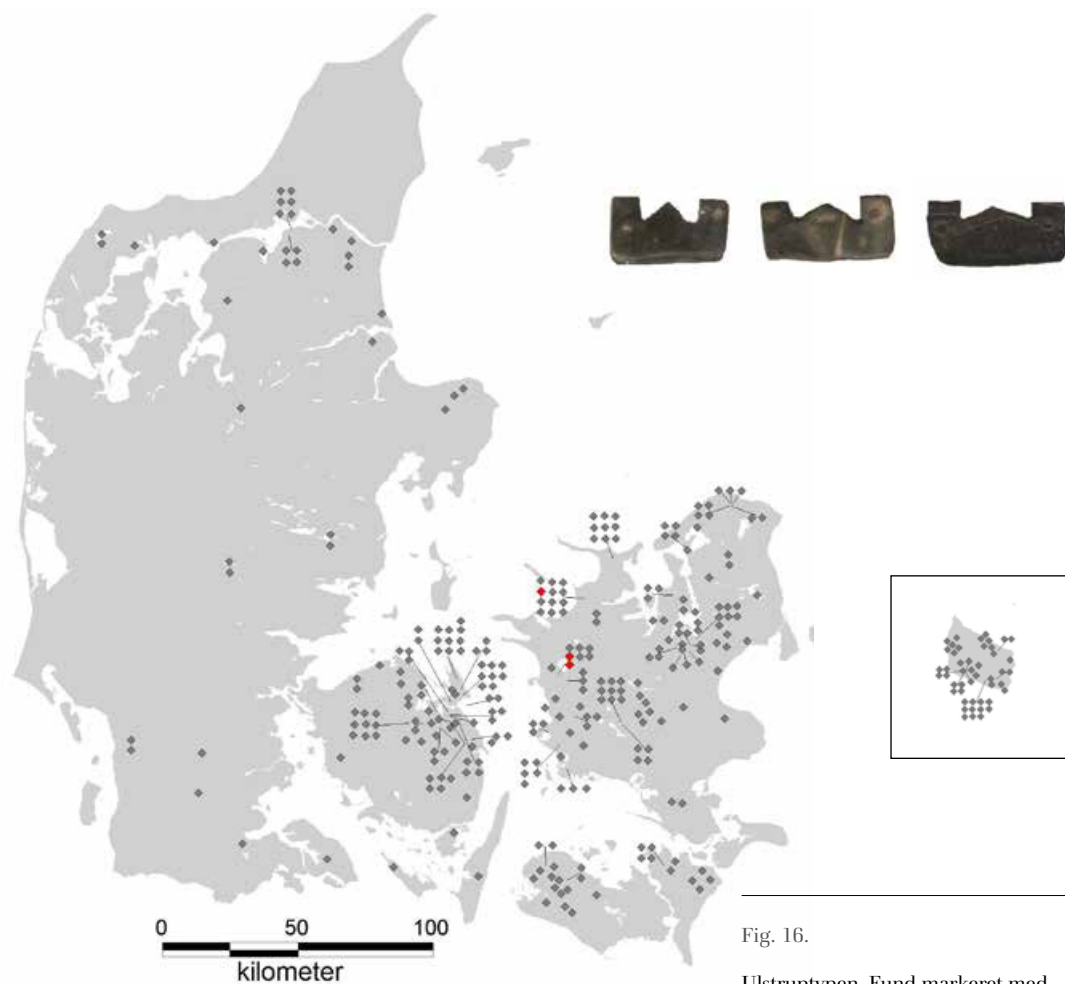

Fig. 16.

Ulstruptypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 61, 63 og 75, uden mål.

The Ulstrup type. Finds marked with red dots. Kat. No. 61, 63, 75. Not to scale.

Kraghavetypen (fig. 17)

Består af to beslag, der til gengæld har så store ligheder, at de antagelig er fra samme værksted. De er de eneste to beslag af grundform C5 og er begge dekoreret med dekorationselement b i tre parallelle rækker. En tilsvarende dekoration ses på Katalog 23, i grundform C1. Det er et åbent spørgsmål,

om også det sidste stykke hører til gruppen. Grundformen er ikke registreret syd for Østersøen og på baggrund af de få fund, kan de tænkes at være Sjællandske.

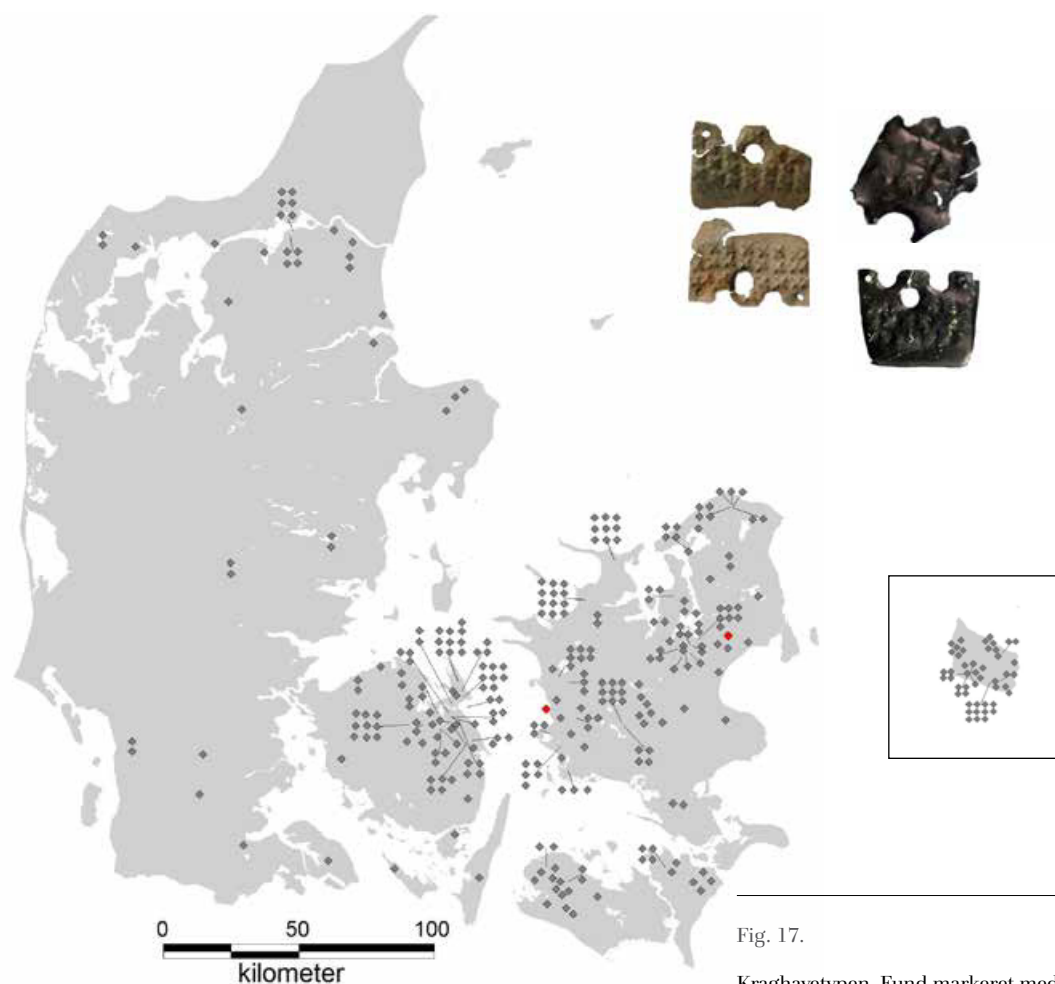

Fig. 17.

Kraghavetypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 26 og 111, uden mål.

The Kraghave type. Finds marked with red dots. Kat. no. 26, 111. Not to scale.

Over Kærbytypen (fig. 18)

Består af to fund fra Nordøstfyn, begge formodentlig i grundform B2 og de eneste fund med dekorationselement k: bukler i form af tovsnoning. Placeringen af decorationen er overvejende ens på de to stykker, selv om det ene, noget usædvanligt, har forskellig dekoration på de to fløje. Det foreslås, at typen eventuelt er fynsk.

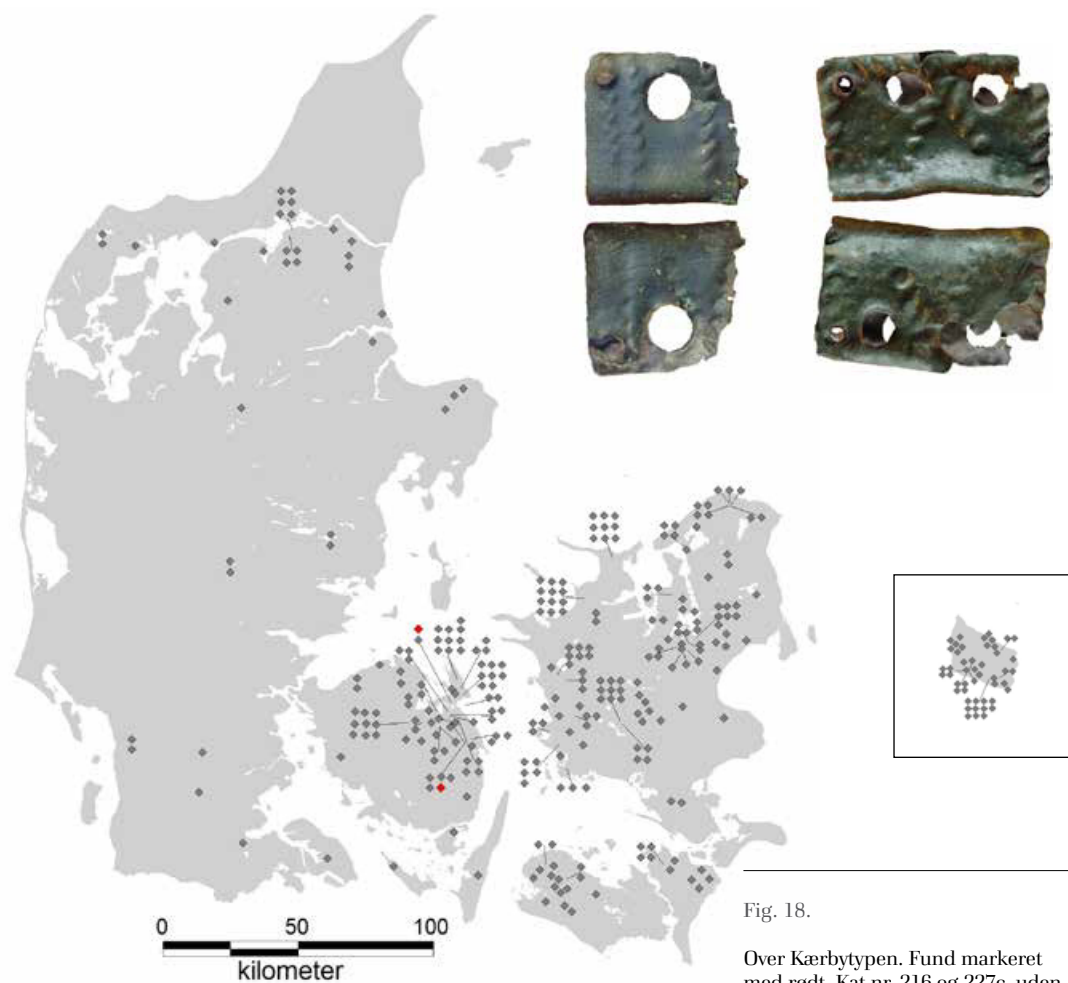

Fig. 18.

Over Kærbytypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 216 og 227c, uden mål.

The Over Kærby type. Finds marked with red dots. Kat. No. 216, 227c. Not to scale.

Måletypen (fig. 19)

Består af 12 fund uden nogen geografisk tyngde. Der er tale om grundform C1 med to-tre rækker, parallelle bukler eller gruber (negative bukler). Fremstillingssted, eller -steder kan ikke med rimelighed angives. Der er dog ikke noget, der taler imod en fremstilling indenfor det danske område.

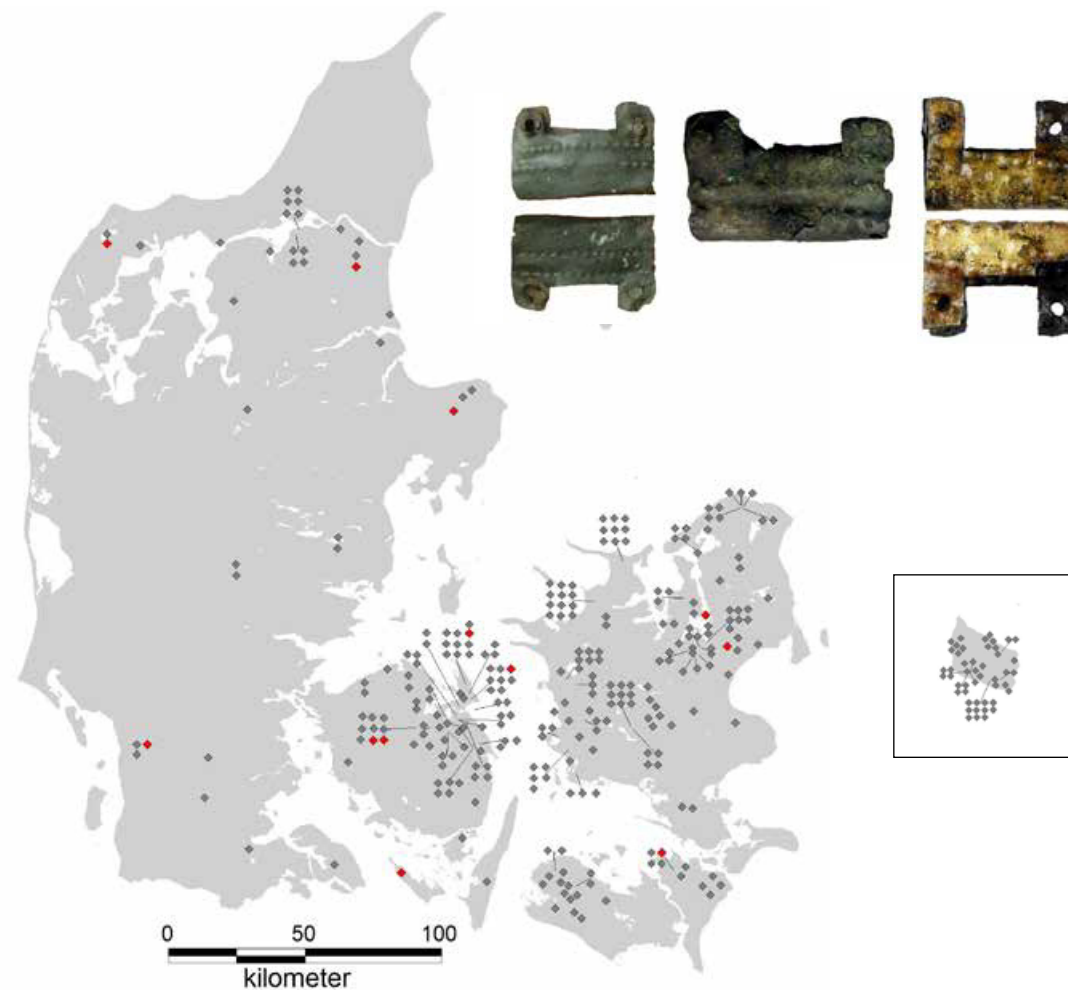

Fig. 19.

Måletypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 248, 294 og 321, uden mål. Sidstnævnte er fundet i lag dendrokronologisk dateret til „efter 1144” og ikke senere end 1179/80 (Madsen, P.K. 1999, 51ff).

The Måle type. Finds marked with red dots. Kat. no. 248, 294, 321. Not to scale. Kat. no. 321 are dendrocronologically dated to „after 1144” and „not later than 1179/80”.

Toftegårdtypen (fig. 20)

Består af otte fund i grundform C1, dekoreret med to parallelle, adskilte rækker af bukler, hvorimellem ses spredte bukler, der i to tilfælde består af gruber („negative“ bukler). Grundformen kendes syd for Østersøen, men angiveligt ikke med denne kombination af dekorationselementer, hvorfor den foreslås at være fremstillet i Danmark, enten Fyn eller Sjælland.

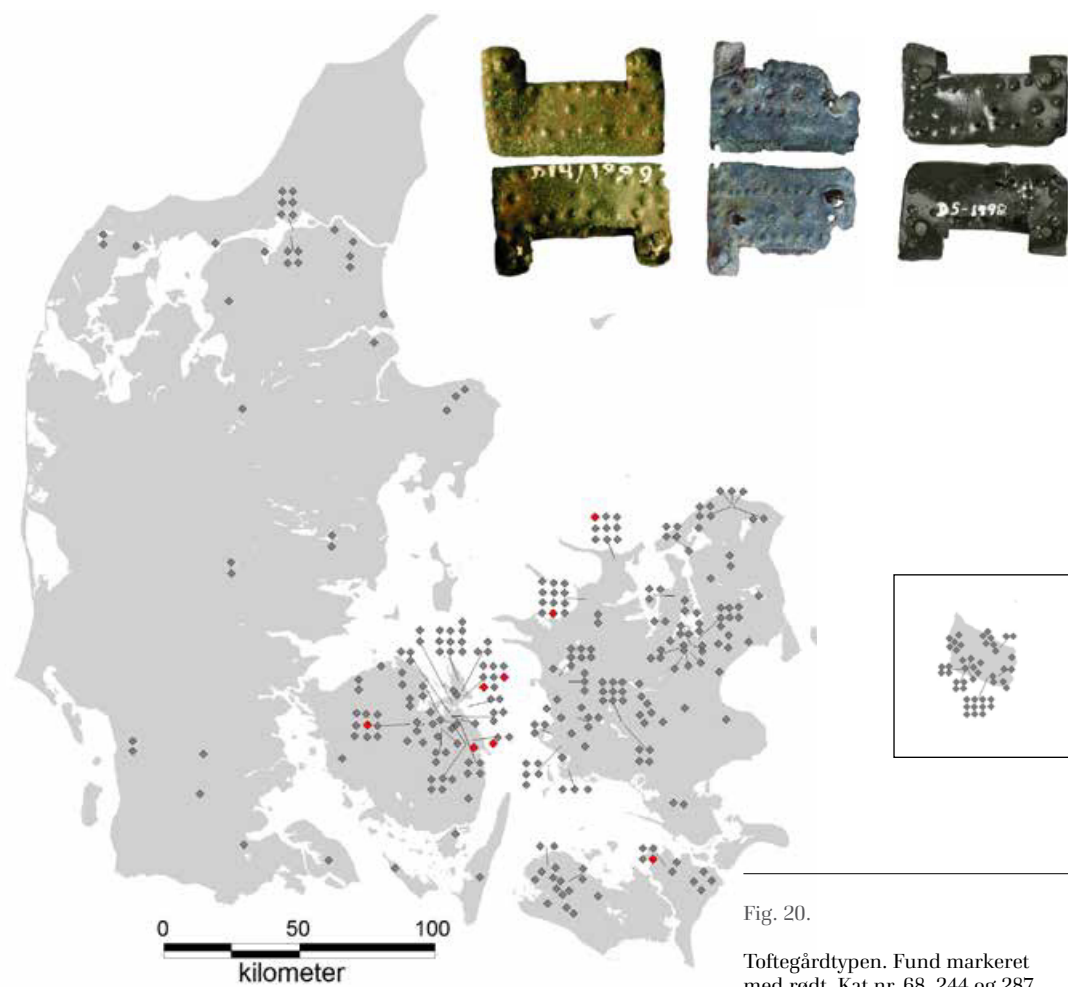

Fig. 20.

Toftegårdtypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 68, 244 og 287, uden mål.

The Toftegård type. Finds marked with red dots. Kat. no. 68, 244, 287. Not to scale.

Roskildetypen – import (fig. 21)

Består af ni fund, hvoraf otte er i grundform A2 og ét fund i grundform B1var. Fælles for gruppen er tilstedeværelse af et korsformet motiv dannet af fire eller fem bukler. I ca. halvdelen af tilfældene er kanterne dekoreret med tremulerstik (dekorationselement h). Typen er hyppigt forekommende i Roskilde og den nære omegn, samt på Falster, bl.a. fra Fribrødre

Å (Maglebrænde). Fire af stykkerne var med i den første samlede fremlæggelse af fund fra Roskilde (Andersen 1988), og to af dem er fundet i Vindeboderne. Grundformen samt de to dekorationselementer er så hyppige syd for Østersøen (Knorr 1938), at der med stor sandsynlighed er tale om importerede stykker.

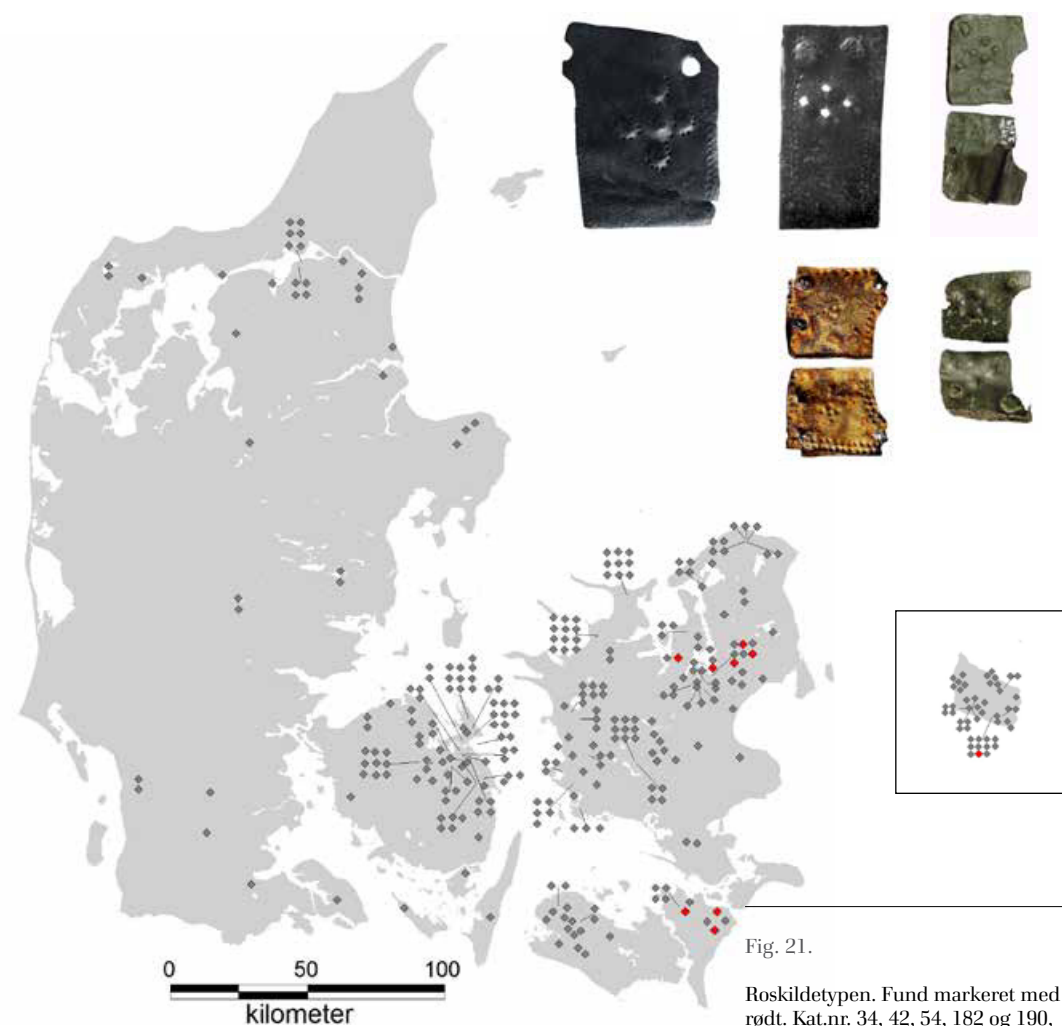

Fig. 21.

Roskildetypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 34, 42, 54, 182 og 190, uden mål.

The Roskilde type. Finds marked with red dots. Kat. No. 34, 42, 54, 182, 190. Not to scale.

Gudumtypen – import eller hjemlig? (fig. 22)

Består af syv fund i grundform C1. Hovedparten er dekoreret med to parallelle, adskilte rækker af bukler, hvorimellem der ses en tætstillet række aflange bukler (dekorationselement c). Et par af fundene er muligvis uden de vandrette bukkelrækker, som f.eks. kat.nr. 205 og 316. Grundform C1 er velkendt syd for Østersøen, og der findes

flere eksempler på en tilsvarende dekoration (Knorr 1938, Abb. 14; Taf. 4.3; Taf. 7.2). På baggrund af fundfordelingen, samt tilstedeværelsen af lignende fund syd for Østersøen, kan det ikke afgøres, om typen er importeret, fremstillet i Danmark, eller en kombination heraf.

Lidt under halvdelen af de knivskedebeslag, hvor der har været et billede til rådighed, er

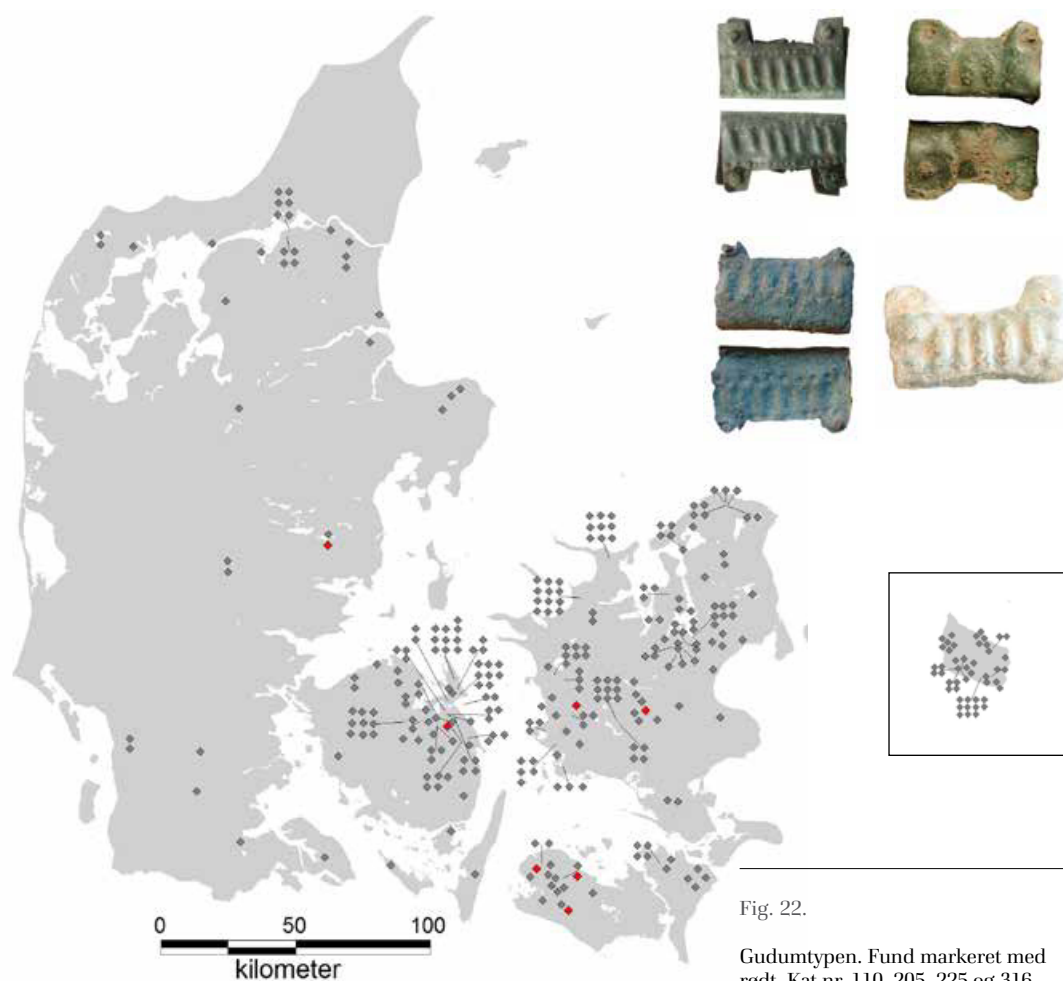

Fig. 22.

Gudumtypen. Fund markeret med rødt. Kat.nr. 110, 205, 225 og 316, uden mål.

The Gudum type. Finds marked with red dots. Kat. No. 110, 205, 225, 316. Not to scale.

grupperet i ovenstående 12 typer. Heraf har nogle klare regionale tyngdepunkter, mens andre indtil videre er uklare, og hvor ekstra materiale, eller fotos af de sidste 90 stykker måske vil afklare disse gruppers regionale tilhørsforhold, eller afsløre nye typer.

Det er slående, at der kun er en enkelt type, der med rimelighed må siges at være importeret fra egnene syd for Østersøen, alternativt fremstillet i Danmark af udefra kommende håndværkere. Det drejer sig som sagt om Roskildetypen. Kendetegnen er en dekoration bestående af fire-fem bukler i korsform kombineret med tremolerstik langs kanterne. Desuden er de alle af grundform A, på nær en enkelt Blvar, som også i sine øvrige udtryk har en tydelig koncentration omkring Roskilde, på Falster samt i gravene i Grødby på Bornholm. Vedrørende sidstnævnte er det slående, at grundform A ud over tyngdepunktet på Grødbygravpladsen kun findes i et enkelt eksemplar på det øvrige Bornholm.

Ud over knivskedebeslagene fra gravene på Grødbygravpladsen, der optræder i grave af begge køn, findes en række kvindegrave, hvor der indgår typiske slaviske smykke typer som de såkaldte „Schläfenringe“. De repræsenterer muligvis forbindelser til egnene syd for Østersøen i form af f.eks. ægteskaber med slaviske kvinder („førstegenerationsindvandrere“) eller køb af slaver (Wagnkilde 2000, s. 95ff; 2001, s. 70).

Beslag af samme materiale og i tilsvarende stil

Blandt detektorfundene fra især Nordøstfyn findes en række beslag i forskellig form, der i materiale, dekoration og teknik er ganske tætte på ombukkede knivskedebeslag – de mangler blot bøjningen (fig. 23). Der er tydeligvis ikke tale om halvfabrikata af knivskedebeslag, bl.a. er de ofte dekoreret

på en måde, der ikke ses på de ombukkede beslag. Det må dog formodes, at de er en del af samme udstyr og måske har siddet på andre dele af knivskeden eller det tilhørende bælte? Ud over Fyn, er der registreret flere stykker i Østdanmark samt et enkelt i Sydvestjylland. Den geografisk meget skæve fordeling af fundene kan let skyldes, at de ikke er dukket op ved de søgninger, der er foretaget i forbindelse med indsamling af materiale. Beslagene må derfor forventes at være markant mere almindelige, end kataloget giver indtryk af. Syd for Østersøen kendes disse beslag kun i få tilfælde, f.eks. Knorr 1938, Taf. 3,6, og det må derfor forventes, at de i hovedsagen er fremstillet her i landet i lighed med knivskedebeslagene. Et enkelt lignende beslag fra Eketorp på Öland (Borg 1998, s. 122) tolkes som et trekantet, ensidigt knivskedebeslag.

Konklusion

Analysen har klart vist, at hovedparten af de danske fund af ombukkede knivskedebeslag blik, uden tvivl må være fremstillet flere steder her i landet. Genstandstypen må således indlemmes som en almindeligt forekommende genstandstype i ældre middelalder. I hele den østlige del af Danmark er de næsten lige så hyppige som f.eks. Gudslam og Urnes fibler og må derfor forventes at findes i ganske mange eksemplarer i hver eneste landsby eller bebyggelse fra 1000-1100-årene, svarende til en række af de mere fundhyppige danske (Kataloget, Ulstrup, Herrebækgård, Vester Broby, Tårnborg (?), Grødby (grave) og Schelenborg) og svenske (Örja 1:9, Bolander 2013) lokaliteter.

Ser man på udbredelsen i et nordeuropæisk perspektiv, lader der fortsat til at være en ret markant koncentration i området tæt syd for Østersøen, og det er angiveligt herfra, at inspirationen er kommet. Det er

Fig. 23.

Eksempler på rombiske og rektangulære beslag, der i materiale, dekoration og teknik har nære paralleller til ombuk-kede knivskedebeslag af blik. Flere varianter i kataloget. Uden mål.

Examples of rhombic and rectangular chapes, which in their materials, decoration and technique bear near parallels to folded scabbard chapes of iron. More variants in the catalogue. Not to scale.

sandsynliggjort, at der er flere regionale varianter, både nordjyske, fynske og sjællandske. Endeligt er det også tydeligt, at en mindre andel med stor sandsynlighed er importerede, selv om det i princippet ikke kan udelukkes, at de er fremstillet f.eks. i Roskilde af herboende vendere.

Som Wagnkilde noterede vedrørende de bornholmske fund, er stykkerne så simple, at de let har kunnet tilvirkes lokalt. En markant forskel til vikingetidens metalhåndværk, der i stor udstrækning også blev foretaget på bl.a. elitens hovedgårde, tyder meget på, at den tidligmiddelalderlige bygrundlæggelse tiltrak sig de specialiserede håndværk, og det er derfor rimeligt at forvente, at fremstillingen af hovedparten af de masseproducerede og billige beslag i stor udstrækning har fundet sted i metalhåndværksteder i byerne som f.eks. Roskilde, Odense, Ålborg(?) med flere.

Tak til følgende institutioner og personer for hjælp med oplysninger om fund:

Susanne Klingenberg, Nationalmuseet; Mogens Bo Henriksen og Kirstine Haase, Odense Bys Museer; Esben Aarsleff, Museum Nordsjælland; Søren Sindbæk og Else Roesdahl, Aarhus Universitet; Jens Ulriksen, Museum Sydøstdanmark; Hans Skov, Moesgård Museum; Otto Uldum, Per Orla Thomsen og Nicolai Garhøj Larsen, Arkæologi Sydfyn; Ole Kastholm, Roskilde Museum; Louise Søndergaard, Museum Skanderborg; Martin Pavón, Museum Vestsjælland; Vikingemuseet Ladby, facebook; Mikkel Kiildsen, Viborg Museum; Christian Vrængmose Jensen, Nordjyllands Historiske Museum; Charlotte Boje H. Andersen, Museum Thy; Håkan Svensson.

Ekstra stor tak til detektorførerne: Henrik Rasmussen, Anders Mourit Christensen,

„Grupp Mannerup“, Flemming K.H. Nielsen, Michael Andersen, Steen Arne Ahlgren, Jan Mortensen, Bo Joachim Andreasen, Christian Reenberg, Morten Skyum, Martin Vinding Nielsen, Karsten Sevel, Bent Clausen, Benjamin Huusom, Torben Christjansen, John Brill Engkebølle, Jan Hein, Paul Uniacke, Glenn Abramson, Lars Kramer, Dennis Maigaard, Peter Kobbernagel, Lars Jacobsen, Palle Lau, Peter Skyum, Per Musgård Kyndi, Dennis Haslam, Bjørn Elmquist Pedersen, Rasmus Brøndsgaard, Carsten Gade Ellesøe, Jens Lau, Arne Hertz.

Efter redaktionens slutning har Adam Bolander publiceret knivskedebeslag fra Örja i Skåne. Han fastholder beslagenes vestsлавiske oprindelse og anser dem som tilhørende lokaltboende slaver med særlige færdigheder og med en vis forhøjet social status. Bolander, A. 2017: Västslaviska knivslidebeslag – med udgangspunkt i fynden från Örja bytomt i Skåne. *Fornvännen* 112, s. 166-182.

Litteratur

- Andersen, C. H. B. 2015: *Metaldetektiverne. Detektorfund fra Thy og Mors*.
- Andersen, M. 1984: Westschlawischer Import in Dänemark etwa 550 bis 1200. Eine übersicht. *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters* 18, s. 145-161, Berlin.
- Andersen, M. 1988: Venderne i Roskilde. *hikuin* 14, s. 49-60.
- Andersen, M. 2000: Slaverne i Roskilde. I: Jensen, C.S, K.V. Jensen & J. Lind (red.) 2000. *Venderne og Danmark. Et tværfagligt seminar*. Mindre Skrifter, Center for Middelalderstudier, Syddansk Universitet, Odense Universitet, Nr. 20, s. 28-35.
- Andersen, Michael, 2001: Slaven i Roskilde. I: O. Harck & Christian Lübcke (eds.): *Zwischen Reric und Bornhöved*, Stuttgart 2001.

Anglert, M. & J. Huttu 1999: Det medeltida Uppåkra och detektorfynden. I: Hårdh, B. (eds.): *Fynden i centrum. Keramik, glas och metall från Uppåkra*. Uppåkrastudier 2, s. 287-297.

Bolander, A. 2013: Fyndmaterialet från Örja. I: Sabo, K.S. (red.) *Örja 1:9 UV Rapport 2013:68*, Arkeologisk undersökning 2010, s. 33-63.

Borg, K. 1998: Eketorp-III. *Den medeltida befästningen på Öland*. Artefacterna. Stockholm.

Feveile, C. 2015: Knivskedebeslag af vendisk type. *Fynboer & Arkæologi* 2015:1, s. 14-15.

Feveile, C. 2016b: Understanding the Hinterland of the Ladby Ship Grave. In: Turner, V.E., O. Owen & D.J. Waugh (eds.): *Shetland and the Viking World. Papers from the Proceedings of the Seventeenth Viking Congress Lerwick*, s. 229-35.

Gabriel, I. 1988: Hof- und sakralkultur sowie Gebrauchs- und Handelsgut im Spiegel der Kleinfunde von Starigard/Oldenburg. *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission Band 69*, s. 103-291.

Gross, U., L.H. Hildebrandt & H. Steuer 1993: Ein Messerscheidenbeslag der Zeit um 1200 von Sandhausen bei Heidelberg. *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters* 21, 1993, s. 71-86

Hansen, P. B. & A.-E. Jensen/Gläser, M. & I. Sudhoff (red.) 2004: *Venner og Fjender/Freunde und Feinde*. Lübeck 2004.

Harck, O. & C. Lübke (eds.) 2001: *Zwischen Reric und Bornhöved. Die Beziehungen zwischen den Dänen und ihren slawischen Nachbarn vom 9. bis ins 13. Jahrhundert*. Beiträge einer internationalen Konferenz, Leipzig 4.-6. Dezember 1997. Stuttgart 2001.

Henriksen, M. B. 2000: Lundsgård, Seden Syd og Hjulby – tre fynske bopladsområder med detektorfund. I: Henriksen, M. B. (red.) 1998: *Detektorfund – hvad skal vi med dem? Rapport fra et bebyggelseshisto-*

risk seminar på Hollufgård den 26. oktober 1998, s. 17-60.

Henriksen, M. B. 2002: Er Hjulby Nyborgs forgænger? *Fynske Minder* 2002, s. 155-185.

Henriksen, M. B. 2011: Detektorarkæologi. Et lille kig uden for Danmarks grænser. *Fund & Fortid*. Arkæologi for alle 2011:2, s. 4-11.

Jacobsen, J. A. 2001: *Fynske jernalderbo-pladser* 2. Skrifter fra Odense Bys Museer, Vol 1.2.

Jantzen, C. 1998: Genstande af metal. I: Hjermand, J., M. Iversen og H.K. Kristensen (red): *Viborg Sønderø 1000-1300 Byarkæologiske undersøgelser 1981 og 1984-85*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXXIV, s. 185-213.

Jensen, AE. (red.) 2002: *Venner og Fjender. Dansk-vendiske forbindelser i vikingetid og tidlig middelalder*. Indlæg fra et tværvideenskabeligt seminar i Stubbekøbing d. 25-26. september 2000.

Jensen, A-E. 2004: Slaviske knivskede-beslag. I: Hansen, P.B., A-E. Jensen, M. Gläser & I. Sudhoff (eds): *Venner og Fjender – dagligliv ved Østersøen 700-1200/Freunde und Feinde – Alltagsleben an der Ostsee 700-1200*, Lübeck, Katalogtekst s. 111-112.

Jensen, C.S, K.V. Jensen & J. Lind (red.) 2000: *Venderne og Danmark. Et tværfagligt seminar*. Mindre Skrifter, Center for Middelalderstudier, Syddansk Universitet, Odense Universitet, Nr. 20.

Jensen, J. S., H. J. Madsen, A. Pedersen & E. Roesdahl 2014: 6.18 Genstande fra middelalder og nyere tid. I: Roesdahl, E., S.M. Sindbæk & A. Pedersen (red): *Aggersborg i Vikingetiden. Bebyggelsen og borgen*. Jysk Arkæologisk Selskab, s. 403-409.

Kastholm, O. T. 2011: Gårde og grøfter – 1000 år ved Hyrdehøjskoven. I: Crone-Langkær, A. & O.T. Kastholm (red): *6000 år i grøften – arkæologi langs motorvejen mellem Fløng og Roskilde*, s. 66-87.

Klemensen, M. F. 2000: Et middelalderligt benværksted – arkæologiske undersøgelser

på Vægtergade 2 i Ribe. *By, marsk og geest* 12, s. 29-46.

Knorr, H. A. 1938: Die slawischen Messerscheidenbeschläge. *Mannus* 30, s. 479-545.

Kock, J. 1978: Brovold. En befæstet bebyggelse fra tidlig middelalder. *Kuml* 1978, s. 193-222.

Krabath, S. 2001: Die hoch- und spätmit-telalterlichen Buntmetallfunde nördlich der Alpen. Eine archäologisch-kunsthistorische Untersuchung zu ihrer Herstellungstechnik, funktionalen und zeitlichen Bestimmung. *Internationale Archäologie* 63, Band 1-2.

Madsen, J. S. 1984: Snekkeværft. *Skalk* 1984:2, s. 3-9.

Madsen, J. S. & L. Klassen 2010: *Fribro-dre Å. A late 11th century ship-handling site on Falster*. Jysk Arkæologisk Selskab.

Madsen, P. K. 1999: Middelalderkeramik fra syv udgravninger i Ribe 1980-84 – kronologi, datering og bytopografi. I: Madsen, P.K. (red.): *Middelalderkeramik fra Ribe. Byarkæologiske undersøgelser 1980-87*. Jysk Arkæologisk Selskab, s. 11-85.

Nielsen, H. 2000: Keramik og andre vendiske indflydelser i det sydvestlige Sjælland i vikingetid og tidlig middelalder. I: Jensen, C.S, K.V. Jensen & J. Lind (red.) 2000: *Venderne og Danmark. Et tværfagligt seminar*. Mindre Skrifter, Center for Middelalderstudier, Syddansk Universitet, Odense Universitet, Nr. 20, s. 81-86.

Nielsen, H. 2002: Sydvestsjælland og venderne. I: Jensen, AE. (red.) 2002: *Venner og Fjender. Danskvendiske forbindelser i vikingetid og tidlig middelalder*. Indlæg fra et tværvideenskabeligt seminar i Stubbekøbing d. 25-26. september 2000. Jensen, C.S, K.V. Jensen & J. Lind (red.) 2000, s. 67-78.

Nielsen L. B. 2005: En vikingeboplads ved Højby. *Fynske Minder* 2005, s. 113-129.

Pavón, M. 2013: Søborg – ærkebispe-skil borg i Nordsjælland. *Aarbøger for*

nordisk Oldkyndighed og Historie 2011-2012, s. 263-292.

Sabo, K. S. (red.) 2009: *Örja* 1:9. UV Rapport 2013:68.

Skaarup, J. 1995: Venderplagen. *Skalk* 1995:2, s. 5-10.

Skaarup, J. 2001: Guldborg – eine dänische Burg aus der Zeit um 1100. Archäologische Fallstudie über Angriff und Eroberung durch die Slawen. I: Harck, O. & C. Lübke (eds.): *Zwischen Reric und Bornhöved. Die Beziehungen zwischen den Dänen und ihren slawischen Nachbarn vom 9. bis ins 13. Jahrhundert*. Beiträge einer internationalen Konferenz, Leipzig 4.-6. Dezember 1997. Stuttgart 2001, s. 145-164.

Skaarup J. 2002: Venderne i det sydfynske øhav. I: Jensen, AE. (red.): *Venner og Fjender. Dansk-vendiske forbindelser i vikingetid og tidlig middelalder*. Indlæg fra et tværvideenskabeligt seminar i Stubbekøbing d. 25-26. september 2000, s. 87-89.

Sørensen, A. B. 2011: *Østergård. Vikingetid og middelalder*. Haderslev.

Timpel, W. 1987: Mittelalterliche messerschneidenbeschläge in Thüringen. *Alt-Thüringen* 22/22, s. 275-95. Böhlau/Weimar

Ulriksen, J. 2000: Vindeboder – Roskildes tidlige havnekarver. I: Christensen, T & M. Andersen (red.): *Civitas Roskald – fra byens begyndelse*, Roskilde, s. 145-198.

Voss, O. & M. Ørsnes: *Stednummerfortegnelse*, Aarhus 1961.

Wagnkilde, H. 1999: Slaviske træk i Bornholmske grave fra tiden omkring kristendommens indførelse. En oversigt over gravpladser og skattefund fra 1000-tallet på Bornholm. *META* 1999:2, s.3-20.

Wagnkilde, H. 2000: Gravudstyr og mønter fra 1000-tallets gravpladser på Bornholm. *hikuin* 27, s. 91-106.

Wagnkilde H. 2001: Slawische Relikte in Bornholmer Gräbern aus der Zeit der Einführung des Christentums im 11. Jahrhundert. I: Harck, O. & C. Lübke (eds.) 2001. *Zwis-*

chen Reric und Bornhöved. Die Beziehungen zwischen den Dänen und ihren slawischen Nachbarn vom 9. bis ins 13. Jahrhundert. Beiträge einer internationalen Konferenz, Leipzig 4.-6. Dezember 1997. Stuttgart, s. 57-77.

Andre kilder

Beck, M.A. 2016. Private arkæologiske fund drukner i succes. <http://videnskab.dk/kultur-samfund/private-arkaeologiske-fund-drukner-i-succes>

Feveile, C. 2016a. Nordøstfyn – fra ingen til mange metalrige pladser på få år. 33.tværfaglige vikingesymposium, Schleswig 2014. (Upubl. manuskript – oploadet til www.academia.edu)

Katalogets opbygning

Kataloget består af to dele: Knivskedebeslag 1-325 samt Beslag 1-24. Enkelte tvivlsomme stykker er medtaget, idet de på enten Museernes Samlinger eller Nationalmuseet er identificeret som et „knivskedebeslag“ eller et „vendisk beslag“. Når jeg har været i tvivl om identifikationen, fremgår det af bemærkningerne. Rækkefølgen svarer til Stednummerfortegnelsen (Voss & Ørsnes 1961), dvs. efter amt, herred og sogn. Herefter følger sognebeskrivelsesnummer i de tilfælde hvor jeg kender det. Stednavnet svarer til det stednavn, som er anført på Fund & Fortidsminder. Oplysninger om lokalmuseets og evt. Nationalmuseets journal- og fundnumre stammer fra flere kilder: Danefælister, Nationalmuseet, Museernes Samlinger, Fund og Fortidsminder, museernes egne oplysninger, samt oplysninger fra findere. I en række tilfælde optræder der fund, der er så nye, at der på registreringstidspunktet ikke var kendte journalnumre eller stednavne. Her er der valgt et stednavn ud fra oplysninger om fundstedet, enten fra finder eller via kortmateriale og stednavnet er anført i parentes.

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
1	010109-102	Hov- gården, Ramløse	MNS 50170x245b			C4	afg	C4 afg	Via Henrik Rasmussen, Facebook, 2016.08.14	
2	010110-65	Søborg Slotsruin				C4	a	C4a	Pavón 2013, s. 284	
3	010110-106	Søborg Slotsruin	GIM 3799x693	2010- 21019	D222/2010					
4	010110-107	Søborg- gård	GIM 3993x1123	2010- 22310	D1421/2014					
5	010110-107	Søborg- gård	GIM 3993x1125	2010- 22310	D1419/2014					
6	010110-107	Søborg- gård	GIM 3993x1306	2010- 22310	D1420/2014					
7	010110-107	Søborg- gård	GIM 3993x1427	2010- 22310	D1422/2014					
8	010110-174	Toftevej	GIM 3995x446	2010- 22307	D294/2015					
9	010110-174	Toftevej	GIM 3995x449	2010- 22307	D295/2015					
10	010110-196	Søborg Bygrav	GIM 4111x42			C2	afi	C2 afi	Foto i forundersø- gelsesrapport på Fund & Fortidsminder	
11	010204-66	Grunden overfor Dalby Brugs	MFG 180x1							
12	010204-66	Grunden overfor Dalby Brugs	MFG 180x2							
13	010204-66	Grunden overfor Dalby Brugs	MFG 180x4							
14	010206-114	Eskilø Kloster- ruin	MFG 15/98x15			C1	a	C1 a		
15	010206-123	Selsø- Vestby	MFG 407/07x128			C1	g i	C1 g i		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
16	010206-123	Selsø- Vestby	MFG 407/07x305							
17	010301-191	Smør- kilde Bakke	MNS 50197 (a)						Oplysning via Museum Nordsjælland	
18	010301-191	Smør- kilde Bakke	MNS 50197 (b)						Oplysning via Museum Nordsjælland	
19	010312-64	Kloster- gården	MFG 218x33							
20	010503-65	Birkely	NFHA 1835x5239			B2	a	B2a	Oplysning via Museum Nordsjælland	
21	010503-65	Birkely	NFHA 1835...2			B2	a	B2a	Via Anders Mourit Christensen, Facebook, 2016.02.27.	
22	010503-65	Birkely	NFHA 1835...3			B2			Via Anders Mourit Christensen, Facebook, 2016.03.24.	
23	010503-65	Birkely	NFHA 1835...4			C1	b	C1b	Via Anders Mourit Christensen, Facebook, 2016.04.15. Se også lignende ornamentik 020207-141 og 040307-109	
24	010503-111	Kregme	NFHA 2417 x083			A3	g	A3g	Oplysning via Museum Nordsjælland	
25	020109-48	Højby Gammel- toft	ROM 2806	2011- 8597	D115/2012					

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
26	020207-141	Kraghave Ødetofter 4	TAK 1260x384-1			C5	b	C5b	Billede fra udgravningsberetning på Fund & Fortidsminder Se også lignende ornamentik 010503 -65 og 040307-109	
27	020213-27	Torslunde Landsby	TAK 503 x226-3							
28	020215-...	Vallensbæk Landsby		1037/92	D214/1992					
29	020307-249	Hjortholm Voldsted 2	TAK 915 x139	2011-5802	D41/2014					
30	020402-21	Asserup	ROM 636/85x260	46/2004	D925/2004	B2	a	B2a		
31	020402-21	Asserup	ROM 636/85x410	2009-16621	D176/2011					
32	020402-41	Glim Kirke	ROM 1305x4	8603/07	D260/2007	C2	a	C2a		
33	020402-43	Øm-Gammeltoft	ROM 2132x68	38/2002	D19/2003	B1	a c	B1 ac		
34	020405-63	Sønderø, Veddelev	ROM 533/82x4			A2	d e f h	A2 de fh	M. Andersen 1988, Kat. nr. 6 Bemærk tremolerstik langs kanterne.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
35	020405-63	Sønderø, Veddelev	ROM 533x17?	3507/81	C30654	A3	e g	A3 eg	M. Andersen 1988, Kat. nr. 7 Er ROM 533x17 samme stykke som NM C30654?	
36	020410-50	Flenge- marken	ROM 192/81x20			C2	d g	C2 dg	M. Andersen 1988 Kat. nr. 9	
37	020410-50	Flenge- marken	ROM 192x67							
38	020410-50	Flenge- marken	ROM 192x82						2 fragmenter - samme stykke eller to forskellige ?	
39	020410-162-163	M11 Lindenborgvej Nord	ROM 2681x41			B3	a	B3a	O.T. Kastholm 2011, s. 86	
40	020410-162-162	M11 Lindenborgvej Nord	ROM 2681x231			B2	a	B2a	O.T. Kastholm 2011, s. 86	
41	020410-...	Bypar- ken, Roskilde Købstad	ROM 148/80 i9			A2	d e h	A2 deh	M. Andersen 1988, Kat.nr. 1 Tremolerstik !	
42	020410-...	Bypar- ken, Roskilde Købstad	ROM 148/80 i9			B1	d e h	B1 deh	M. Andersen 1988, Kat.nr. 2 Tremolerstik !	
43	020410-...	Bypar- ken, Roskilde Købstad	ROM 148/80 a11			A2	i	A2i	M. Andersen 1988, Kat. nr. 3	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
44	020410-180	Bypar- ken, Roskilde Købstad	ROM 1813			A4			J. Ulriksen 2000, s. 175 Muligvis flere end ét stk, men billedets størrelse og kvalitet mu- liggør ikke en identifikation af de andre stykker. Forsknings- udgravning 1997. Kon- tekst?	
45	020410-...	Algade, Roskilde Købstad	ROM invnr. 501-49				d g		M. Andersen 1988, Kat.nr. 4 Andersen kalder den Knorr type 3 - er det korrekt?	
46	020410-49	Sct. Mor- tensvej 5, Roskilde Købstad	ROM 681x24			A2	e h	A2 deh	M. Andersen 1988, Kat. nr. 5	
47	020412-...	Parcel- gårdens Jorder	ROM 607/84x3			C3	a	C3a	M. Andersen 1988, Kat. nr. 8	
48	020508-29	Reerslev	TAK 1663x17			C1	a	C1a		
49	020510-21	Ejegård	KØM 607x10017	4342/82	C32212					
50	020601-...	(Gl. Lejre)	ROM			C2	dfg	C2 dfg	Via Grupp Mannerup, Facebook, 2016.09. xx (fundet i 2013).	
51	020601-...	(Gl. Lejre)	ROM			B3	a	B3a	Via Grupp Mannerup, Facebook, 2016.09.xx 32x16 mm	
52	020601-...	(Gl. Lejre)	ROM			C2	abg	C2 abg	Via Grupp Mannerup, Facebook, 2016.10.10 Kun den ene side. Øverste billede er fra "undersiden" 24x16 mm.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
53	020603-71	Legerup	ROM 537/82x164			B1	c	B1c	M. Andersen 1988, Kat. nr. 10	
54	020605-55	Kir- ke-Hyl- linge -Stens- gård	ROM 1876x368	2008- 2750	D247/2009	A2	i	A2i		
55	020605-55	Kir- ke-Hyl- linge -Stens- gård		2008- 2750	D75/2014					
56	030106-127	Tystrup- gård	KAM 2007- 027x19	2008- 4186	D401/2008	B3	a	B3a		
57	030204-...	(Her- slev)	MVE			C4	a	C4a	Via Flemming K.H. Nielsen, (finder Stefan Hansen), Facebook, 2016.02.14	
58	030204-...	(Her- slev)	MVE			B2	a	B2a	Via Flemming K.H. Nielsen, Facebook, 2016.09.12	
59	030204-...	(Her- slev)	MVE			C3	d f g i	C3 dfgi	Via Michael Andersen, Facebook, 2016.10.23	
U. NR.	030206-170	Ulstrup							Via Steen Arne Ahlg- ren, Facebook 2015.01.19. Samlefoto af knivskede- beslag samt lignende stykker. Bil- ledet danner grundlag for udskillelsen af nedenstå- ende stykker fra denne lokalitet.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
60	030206-170	Ulstrup	2008-008 a			C3	Ja		Se samlefoto.	
61	030206-170	Ulstrup	2008-008 b			C3		C3	Se samlefoto.	
62	030206-170	Ulstrup	2008-008 c			C4	Ja		Se samlefoto.	
63	030206-170	Ulstrup	2008-008 d			C3		C3	Se samlefoto.	
64	030206-170	Ulstrup	2008-008 e			B1			Se samlefoto.	
65	030206-170	Ulstrup	2008-008 f			A3	gi	A3 gi	Se samlefoto.	
66	030206-170	Ulstrup	2008-008 g			A3	gi	A3 gi	Se samlefoto.	
67	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x625	8072/99	D9/1999	C2	d g	C2 dg		
68	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x1114	8072/99	D14/1999	C1	g i	C1 gi		
69	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x1119	8072/99	D16/1999	B3	a	B3a	Kun den ene fleg er bevarret. Nederste foto er af indersiden.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
70	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x2466	8072/99	D9/1999					
71	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x2611							
72	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3082							
73	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3125	2010-8972	D68/2010	C3	Ja			
74	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3447a			C1	a c	C1 ac		
75	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3459			C3				
76	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3514			C2	d g	C2 dg	Foto fra "undersiden". Til venstre tap med nittehul bøjet om på forsiden.	
77	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3582	2010-8972	D1377/2014					
78	030403-517	Herreds- bækgård	OHM 1164x3587	2010-8972	D1378/2014					
79	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x124	20/2006	D92/2006	B1	a c	B1 ac		
80	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x2784	2008-5473	D83/2010					
81	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x2907	2008-5473	D149/2010	B1				

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
82	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x3115-2	2008-5473	D1365/2014	C2	d g	C2 dg		
83	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x3115-4			B1				
84	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x3115-6	2008-5473	D1368/2014	C2	d g	C2 dg		
85	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x3115-8	2008-5473	D1370/2014	C4	d i	C4 di		
86	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x3116-5	2008-5473	D1367/2014				NM har registreret blikstykket som et knviskedebe-slag. Fotoet kan ikke umiddelbart bekræfte den antagelse.	
87	030405-161 (og 649)	Borren Voldsted	OHM 1039x3116-7	2008-5473	D1369/2014	C1	a e g	Cl-a eg		
88	030707-...	(Tor-slunde By)	MVE			C1	a	Cl-a	Via Jan Mortensen, Facebook, 2015.12.28	
89	030707-...	(Tor-slunde By)	MVE			C3	f g i	C3f-gi	Via Jan Mortensen, Facebook, 2015.12.28	
90	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x43	2013-16667	D378/2014					
91	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x53							
92	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x109	2013-16667	D388/2014					
93	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x136	2013-16667	D392/2014					
94	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x139							

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
95	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x305							
96	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x306							
97	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x427	2013-16667	D1460/2014					
98	040113-65	Vester Broby	SVM 1365x568							
99	040201-55 (og 56)	Allinde-magle	SVMAMK 1991-024x14/3							
100	040203-...	(Kildea-gergård)	MVE			B3	a	B3a	Via Bo Joachim Andreasen, Facebook, 2016.10.23	
101	040208-17	Ditlevhøj		8180/00-5	D406/2001	C1	a c	C1 ac		
102	040213-94	Torpet	SVM 1219			B2	a	B2 a	Via Bo Joachim Andreasen, Facebook, 2016.02.16	
103	040215-42	Sneslev Kirke	SVM 1336-2x71	2013-7983	D18/2014	B1	a i	B1 ai		
104	040301-101	Neble 3	SVMAMK 1989-026x107/01							
105	040301-105 (og 106)	Neble 1	SVMAMK 1989-048x125	4970/83	C31191					
106	040301-105 (og 106)	Neble 1	SVMAMK 1989-048x157							
107	040301-122	Tranderup By		27/2001	D442/2001					
108	040301-137	Neble 2	SVMAMK 1989-036x82							
109	040301-203	Neble Detek-torfund	SVM 1321			C2	d g	C2 dg	Via Christian Reenberg på Facebook 2016-09-30	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
110	040303-20	Gudum SV	SVM 1440x114			C1	a c	C1 ac		
111	040307-109	Kirke Stillinge		101/2000	D151/2000	C5	b	C5 b	Se også lignende ornamentik 010503-65 og 020207-141	
112	040307-110	Næsby ved Stran- den	SVMAMK 1991- 010x40							
113	040307-113	Gætte- bjerg	SVM 2004- 078x40							
114	040314-21	Stenstue- gade 7-9	25/2001	25/2001	D333/2002a				Opr NM fund-nummer x1764	
115	040314-21	Stenstue- gade 7-9	25/2001	25/2001	D333/2002b				Opr NM fund-nummer x2491	
116	040314-21	Stenstue- gade 7-9	25/2001	25/2001	D333/2002c				Opr NM fund-nummer x2530	
117	040319-75	Tårn- borg	Sorø? 1005/85	799/85	D76/2005- 111	C1	Ja			
118	040319-75	Tårn- borg	Sorø? 1005/85	799/85	D76/2005- 211	B1	Ja			
119	040319-75	Tårn- borg					Ja		H.Nielsen 2002, fig. 11 afbilder tre stykker. Det fremgår ikke om de to af dem er de samme to som er registreret på NM under j.nr. 799/85	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
U. NR.	040319-75	Tårn- borg							Angiveligt mange flere end ovenstående tre stykker, jf. Jensen et al. 2002, s. 74, hvor det omtales at ud af 25-30 eks. fra Vest- sjælland, er hovedparten fundet ved Tårnborg.	
120	040320-64	Gl. Forlev	SVMAMK 1992-072			C1	e g i	C1e- gi	H.Nielsen 2001, fig. 11	
121	040403-11	Flakke- bjerg V	SVM 1250- 3x28	2009- 11554	D16/2014					
122	040411-82	Borreby Voldsted				B1	Ja		H. Nielsen 2002, fig. 11	
123	040411-82	Borreby Voldsted				C1	e g i	C1e- gi	H. Nielsen 2002, fig. 11	
124	040411-82	Borreby Voldsted				B3	a	B3a	H. Nielsen 2002, fig. 11	
125	050103-19	Kalveha- vegård	KØM 1592x3							
126	050105-25	Nytofte	KØM 1705 x44							
127	050202-...	(Hastrup Øst)	KNV			C3	d f g	C3 dfg	Via Morten Skyum, Facebook, 2016.04.11	
128	050405-...	(Gammel Lundby)	KNV			C1	a e	C1 ae	Via Morten Skyum, Facebook, 2016.09.18 Bemærk bølgerinjer på bagsiden - sekundært anvendt blikstykke.	
129	050706-178	Næsby	NÆM 2009: 150 x83	2011- 2846	D207/2012					

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
130	050706-178	Næsby	NÆM 2009: 150 x85	2011- 2846	D208/2012					
131	050706-178	Næsby	NÆM 2009: 150 x251	2011- 2846	D49/2014					
132	050706-178	Næsby	NÆM 2009: 150 x87						Jf. mail fra Jens Ulriksen. Er der ved fejl skrevet x87, men burde være x83 eller x85 - eller er der tale om et tredje stykke som ikke er danefæ?	
133	050709-25	Sandby	NÆM 2008: 147x7	2010- 28915	D295/2011	B1	Ja			
134	050714-16	Vrang- strup	NÆM 2010: 105 x32	2010- 28586	D89/2012					
135	060104-189	Jydegård	BMR 1956 x102			B1	c	B1c		
136	060104-195	Lade- gård	BMR 891 x170	6116/86	D242/1999	C1	Ja			
137	060104-234	Bag- gård 1	BMR 861 x90	7092/90	D54/1995	A3	g	A3g		
138	060104-246	Bag- gård 3	BMR 2310x72							
139	060106-172	Hasle- gård	BMR 75x5	770/89	D255/1989					
140	060106-175	Øster Rosenda- legård	BMR 2035x39	7325/91	D40/1995	B1	a c	B1 ac		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
141	060203-165	Hulle- gård	BMR 2302x103	7959/97	D234/1999	C3	d g	C3 dg		
142	060203-166	Præste- gården	BMR 1977x15	150/97	D111/1997					
143	060203-196	Ågård	BMR 2398x52	8504/05	D1810/2005	C2	e g i	C2e- gi		
144	060203-196	Ågård	BMR 2398x53	8504/05	D1811/2005			Ja		
145	060204-24	Munke- gård	BMR 1071x66						Gravfund. Jernkniv med beslag "...med et indridset kors" jf. Wa- gnkilde 2000, note 14.	
146	060204-70	Munke- gård- Strand- marksvej	BMR 1228x108			B1				
147	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-1			A2	a i	A2 ai	Udgravning. Grav 243. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
148	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-2			A2	a i	A2 ai	Udgravning. Grav 382. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
149	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-3			B1	a i	B1 ai	Udgravning. Grav 494. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
150	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-4			A2	a i	A2 ai	Udgravning. Gravgave, Grav 496. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
151	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-5			A2			Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
152	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-6			A2			Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
153	060205-u. nr.	Grødby	BMR1399 Grødby-7			A2			Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
154	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-8			B1			Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
155	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-9						Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
156	060205-u. nr.	Grødby	BMR 1399 Grødby-10						Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
157	060205-u. nr.	Grødby	BMR1399 Grødby-11						Udgravning. Gravgave. Wagnkilde 2001, s. 67ff.	
158	060205- 239	Vejr- møl- legård	BMR 1923x70			C2				
159	060205- 413	Skørre- bro NØ	BMR 3429x22							
160	060303- 118	Lille My- regård	BMR 1233x6	6296/85	D243/1999	C1	i	Cl i		
161	060303- 118	Lille My- regård	BMR 1233x42	6296/85	D134/2000	C1	Ja			
162	060303- 118	Lille My- regård	BMR 1233x75			B3	a	B3a		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
163	060303- 118	Lille My- regård	BMR 1233x76			B1	c	B1c		
164	060303- 187	Ulegård	BMR 1550x13	115/99	D253/199	B3	a	B3a		
165	060303- 187	Ulegård	BMR 1550x14	115/99	D253/199	B2	a	B2a		
166	060303- 187	Ulegård	BMR 1550x33						Knivskedebe- slag ?	
167	060303- 187	Ulegård	BMR 1550x44			C3	a	C3a		
168	060303- 209	Krøllere- gård	BMR 2369x6	128/2001	D1078/2001					
169	060303- 210	Præste- gården	BMR 2368x1							
170	060303- 211	Fyne- gård 1 -Skov- vang	BMR 2239x72	7827/95	D18/1997	B1	a	B1a		
171	060303- 217	Klinter- fryd SØ	BMR 2662x14			C				
172	060305- 410	Hakons- gård	BMR 1695x11							
173	060403-49	Munke- gård	BMR 2212x173			B3	a	B3a		
174	060405- 199	Nr. San- degård	BMR 1853x120			B				
175	060405- 201	Bakke- gård -Agerby- gård	BMR 1523x747						Knivskedebe- slag ?	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
176	060405-207	Kroge- gård	BMR 2252x116	7841/95	D429/1998	B1	i	B1i		
177	060405-214	Gl. Mel- stedgård - Kroge- gård	BMR 2253x28			C2	i	C2i		
178	060406-196	St. Frigård	BMR 1711x197							
179	060406-204	Duegård	BMR 2351x100	2009- 10236	D1529/2014					
180	060406-204	Duegård	BMR 2351x101	2009- 10236	D1530/2014					
181	060406-211	Halse- gård	BMR 2392x2	112/97	D107/1997					
182	070106-18	Fribrød- re Å (Magle- brænde)		4421/82 og NMU 57/82	D570/83	A2	g i	A2 gi	Madsen J.S. 1984, s. 7 Madsen, J.S: & L. Klassen 2010, s. 269f	
183	070107-...	Ravnse							Hansen, P.B. et al. 2004, s. 111-12.	
184	070108-...	(Nr. Kirkeby Nord)	MLF			A2	i	A2i	Via Martin Vinding Nielsen, Facebook, 2016.09.09	
185	070109-...	(Egelev)	MLF			C1	a e	C1 ae	Via Karsten Sevel, Facebook, 2016.01.01	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
186	070109-...	(Egelev)	MLF			C1	a j	C1 aj	Via Karsten Sevel, Facebook, 2016.02.13	
187	070109-...	(Egelev)	MLF			C1	a f	C1 af	Via Karsten Sevel, Facebook, 2016.02.21	
188	070109-...	(Egelev)	MLF			C4	d f g	C4 dfg	Via Karsten Sevel, Facebook, 2016.02.21	
189	070201-...	(Fal- kerslev Kirke Øst)	MLF			B1	a	B1 a	Via Martin Vinding Nielsen, Facebook, 2016.08.14	
190	070203-...	(Sdr. Grim- mel- strup)	MLF			A2	i	A2 i	Via Bent Clausen, Facebook, 2015.10.xx	
191	070214-387	Moseby	MLF 01765			A2	i	A2 i	Via Martin Vinding Nielsen, Facebook, 2016.09.24	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
192	070321-51	Pårup	MLF 737			B2	a	B2a	Via Benjamin Huusom, Facebook, 2016.09.25 Kun den ene side, dvs. nederste foto af "undersiden".	
193	070403-39	Halsted Skole	LFS 107x453							
194	070403-45	Halsted Kloster, Vest	MLF 142x76	64/2006 og 2010-22892	D19/2011					
195	070403-78	Øster Karleby, Matr. 11h	MLF 1089			B3	a	B3a	Via Benjamin Huusom, Facebook, 2015.10.08	
196	070406-22	Købelev-gård	MLF 00775			C1	a c	C1 ac	Via Torben Christjansen, Facebook, 2015.08.23	
197	070410-32	Sandby 8a	LFS 169x12	2010-21701	D220/2010	A2	i	A2i	Bemærk: Tremoler-stik!	
198	070411-27	Havgård	LFS 104x202	2010-23118	D257/2010					
199	070412-58	Vestborg Kirke	MLF01137			C1	c	C1c	Via John Brill Engkebølle på Facebook 2016.04.30	
200	070412-58	Vestborg Kirke	MLF01137			C1	i	C1i	Via John Brill Engkebølle, Facebook, 2016.04.30	
201	070413-20	Vindeby Syd	MLF 140x9	2010-13573	D262/2010					
202	070413-...	Vindeby Syd	LSF 111x4			C1	i	C1i	Hansen, P.B. et al 2004, s. 121.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
203	070501-15	Hollesnægård	LFS 822-99	126/99	D341/1999	A2				
204	070508-...	(Skodsebølle Sydvest)	MLF			C1	i	C1i	Via Torben Christjansen, Facebook, 2016.04.19	
205	070508-19	Ågeby-gård	MLF 01471			C1	c	C1c	Via Torben Christjansen, Facebook, 2016.04.16	
206	070510-08	Skovlæn-ge Kirke	MLF 745			C2			Via Torben Christjansen, Facebook, 2016.05.xx	
207	070510-10	Skovlæn-ge	MLF 337x32	2011-8720	D154/2011					
208	080100-00	Bjerge Herred	ØFM			B2	a	B2a	Fundet i affaldskasse med metal-skrot fra mange findere gennem flere år, antagelig fra Bjerge Herred, Odense Amt.	
209	080100-00	Bjerge Herred	ØFM			B2		B2	Fundet i affaldskasse med metal-skrot fra mange findere gennem flere år, antagelig fra Bjerge Herred, Odense Amt.	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
210	080101-31	Kri- stians- minde	OBM 5391x63	2011- 8720	D154/2011				Antagelig den ene side af en type C1, der sekundært er genanvendt ved at være bukket igen?	
211	080102-55	Birken- degård	ØFM 425x109			B2	a	B2a ?	Almindelig B2a- eller den ene side af en som Schelenborg-C-hybrid?	
212	080102-55	Birken- degård	ØFM 425x116			B2	a	B2a		
213	080102-55	Birken- degård	ØFM 425xPU- sep2016			C1	fgi	C1 fgi	Fremvist af Paul Uniacke sep. 2016	
214	080102-57	Birkende Syd	ØFM 473x049			B2	a	B2a		
215	080104-52	Over Kærby	ØFM 419x005	2012- 13977	D135/2013	B1	Ja			
216	080104-52	Over Kærby	ØFM 419x066	2012- 13977	D1384/2014	B(2)	k	B2k		
217	080106- 116	Ladby Vest	ØFM 427x084			A1	g i	A1 g i		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
218	080106- 116	Ladby Vest	ØFM 427x093			B2	a	B2a		
219	080106- 116	Ladby Vest	ØFM 427x114			B2	a e	B2 ae		
220	080107- 125	Solgård	ØFM 564x007			C2	d f g	C2 dfg		
221	080108-...	(Salby Vest)	ØFM			B2		B2	Fremvist af Jan Hein 2016.04.10	
222	080108-93	Stavre- højgård	ØFM 579			B2	a	B2a	Facebook, Vikingemuseet Ladby, 21.12.2016	
223	080109-36	Trælle- rup	ØFM 531x93	2014- 015621	D1101/2016	B2	a	B2a		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
224	080109-36	Trælle- rup	ØFM 531			B2	a	B2a		
225	080111-32	Nyløkke- gård	ØFM 544x003			C1	a c	C1 ac		
226	080111-56	Made- gård	ØF- M441x48	2012- 3113	D190/2013	B2	a	B2a		
227	080111-56	Made- gård	ØFM441			B2	a	B2a	Fremvist af Paul Uniacke, 2016.09.xx	
227 a	080111-56	Made- gård Nord	ØFM 448x36			B2	a	B2a		
227 b	080111-56	Made- gård Nord	ØFM 448x37			B2	a	B2a		
227 c	080111-56	Made- gård Nord	ØFM 448x063			B2	k	B2k		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
228	080111-59	Tvinde- gård	KTM 142x017	2012- 14110	D273/2013	C2	d f g	C2 dfg		
229	080111-59	Tvinde- gård	KTM 142x032	2012- 14110	D152/2013	C3	a f i	C3a- fi		
230	080111-59	Tvinde- gård	KTM 142x033	2012- 14110	D153/2013	C1	a	C1a		
231	080111-60	Marien- lyst	ØFM 356x006			C2	d f g	C2 dfg		
232	080111-72	Skovgård	ØFM 539x002			B2	a	B2a		
233	080112- 197	Schelen- borg	ØFM 620x021			C1	a	C1a		
234	080112- 197	Schelen- borg	ØFM 620x078			B2	a	B2a		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
235	080112-197	Schelenborg	ØFM 620x108			A1		A1		
236	080112-197	Schelenborg	ØFM 620x150			C2	g i	C2 gi		
237	080112-197	Schelenborg	ØFM 620x155			B2	a	B2a		
238	080112-197	Schelenborg	ØFM 620x253			C1	e g	C1 eg		
239	080112-197	Schelenborg	ØFM 620			B2	a	B2a	Fremvist af Glenn Abramsson, dec. 2014	
240	080112-197	Schelenborg	ØFM 620			C-hybrid	a	Ca	Usædvanligt eksempel, hvor de to fløje ikke er ens. Fremvist af Jan Hein.	
241	080112-197	Schelenborg	ØFM 620			C1	a g	C1 ag	Fremvist af Jan Hein	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
242	080112-197	Schelenborg	ØFM 620			B2	a	B2a	Almindelig grundform med to runde huller og tre rækker af bukler, én foroven og to forneden. Fremvist af Jan Hein.	
243	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522x152			A2	i	A2i		
248	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522x235			C1	a	C1a		
245	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522x285	2014-00815	D868/2016	C1	a f	C1 af		
246	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522			B2	a	B2a	Fremvist af Lars Kramer	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
247	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522			B2	a	B2a	Fremvist af Lars Kramer	
248	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522			C1	a e g	C1a- eg		
249	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522			C1	a g	C1 ag	Fremvist af Glenn Abramsson	
250	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522			B2	a	B2a	Fremvist af Jan Hein, 2016.03.22	
251	080113-118	Viby	ØFM 572x041			C1	e g	C1 eg		
252	080113-118	Viby	ØFM 572x043				Ja	i		 Cm
253	080113-118	Viby	ØFM 572x072			C2	c g i	C2 egi		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
254	080206-76	Gamtofte Kirke Øst	OBM 5724x17	2011- 8556	D27/2012	C1	i	C1i		
255	080303-40	Lumby	OBM 7452x41			B1	a c	B1 ac	Via Dennis Maigaard, Facebook, 2015.04.xx, foto fra OBM, 2,6x1,5 cm	
256	080303-99	Lumby Kirke Øst	OBM 7010x57			B2	a	B2a	Via Peter Kobbernagel, Facebook, 2016.07.xx, foto fra OBM	
257	080407-67	Odense By, Ma- geløs 7	OBM 8277 ML85 K15a			C1	a	C1a		
258	080407-100	Odense By, Skt. Knuds Plads	OBM 9784x289						Fund i grav 51 J.A. Jacobsen 2001, s. 89	
259	080407-115	Odense By, Sor- tebrødre Kloster	OBM 8234 / SBT79inv. H11-1			B2	a	B2a	Udgravnings- fund	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
260	080407-130	Odense By, Vilhelm Verners Plads	OBM 9776x2799			C1	bg	C1 bg	Udgravningsfund (Mail M.B.Henriksen, nov 2016)	
261	080407-130	Odense By, Vilhelm Verners Plads	OBM 9776 x5165a			C1	a e	C1 ae	Løsfund, J.A. Jacobsen 2001, s. 101f	
262	080407-130	Odense By, Vilhelm Verners Plads	OBM 9776x5165b			C1			Løsfund, J.A. Jacobsen 2001, s. 101f	
263	080407-156	Odense By, Sor-tebrødre Torv	OBM 8207							
264	080407-171	Odense By, Påske-stræde	OBM 8211 inv.1465/75			B2	a	B2a	Løsfund fra byudgravning	
265	080407-223	Odense By, Påske-stræde 5-7	OBM 2001...						Opsamlingsfund	
266	080410-32	Stenløse Kirke Øst	OBM 7492x111			B2	a	B2a	Udgravningsfund i kontekst efter 1234. J.A. Jacobsen 2001, s. 145f.	
267	080501-81	Bederslev	OBM 1862			B2?	a	B2a	Via e-mail, Lars Jacobsen, 2016.05.04	
268	080501-81	Bederslev	OBM 1862...b			B1	a	B1a	Via e-mail, Lars Jacobsen, 2016.05.04	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
269	080503-52	Jersore	OBM 7005			B2	a	B2a	Via Dennis Maigaard, Facebook, 2016.10.24	
270	080608-92	Skovby Kirke Nord	OBM 6122			B2	a	B2a	Via Palle Lau, Facebook, 2016.04.xx	
271	080608-92	Skovby Kirke Nord	OBM 6122			B2	a	B2a	Via Palle Lau, Facebook, 2016.04.xx Med rimelighed er der tale om en type B2.	
272	080801-42	Højbyvej	OBM 8884x173			C2	d g	C2 dg	Udgravningsfund. Nielsen 2005, Fig. 15.	
273	080802-44	Sanderumgård Øst	OBM 5379x55			B2	a	B2a		
274	080811-73	Enggård	OBM 138			B3	a	B3a	Via Peter Skyum, Facebook, 2016.02.xx	
275	080811-73	Enggård	OBM 138			B2	a	B2a	Via Peter Skyum, Facebook, 2016.02.xx	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
276	090104-74	Gudme II	SOM 98.776 x1423			B2	a	B2a	Mail P.O.Thomsen 2016.04.19	
277	090304-89	Guldborg Banke	LMR 12961x97						J. Skaarup 2001, s. 156, abb. 8, nr 4 J. Skaarup 2002, s. 87-89	
278	090502-142	Gammel Nyby, Matr 10a	ØHM 1256			B2	a	B2a	Mail fra Øhavsmuseet	
279	090600-00	Vindinge Herred, Ant. Hjulby	OBM 9845x96			C1	a f	C1 af	M.B. Henriksen 2011, s. 7, fig. 6.	
280	090605-(18?)	(Hagendrup Vest / Hannesborg)	ØFM			C2	d f g	C2 dfg	Fremvist af Paul Uniacke 2015.09.xx	
281	090605-20	Åløkke	ØFM 637x030			B2	a	B2a		
282	090605-20	Åløkke	ØFM 637x113			C1	i	C1i		
283	090605-20	Åløkke	ØFM 637x114			C4	g i	C4 gi		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
284	090605-20	Åløkke	ØFM 637			B2	a	B2a	Fremvist af Paul Uniacke 2015.10.xx	
285	090611-82	Hjulby Øst	OBM 7767x95	8/98	D29/1998	B2	a	B2a	Henriksen, M.B. 2002, s. 160 Læder bevaret!	
286	090611-82	Hjulby Øst	OBM 7767x162	2010-13009	D116/2010	B2	a	B2a	Læder bevaret	
287	090611-84	Toftedgård Sydøst	OBM 7788x526	18/98	D5/1998	C1	a e g	C1a e g	M.B. Henriksen 2000, s. 44, fig. 22e	
288	090705-46	Søbygaard Voldsted	LMR 11364b (ØHM 1150)			C1	a e	C1 a e	Kun element a og e?	
289	100701-5	Aggersborg	?			C3	e	C3e	Jensen, J.S. et al. 2014, s. 406	
290	110208-109	Gl. Ullerupgård	THY 6140			C4	e	C4e	Via mail fra Per Kyndi 2016.08.17	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
291	110210-120	Vester Vandet	THY 6017			C1	i	Cl i	Andersen, C.H.B. 2015, s. 44.	
292	110210-120	Vester Vandet	THY 6017			C1	a	Cl a	Kun den ene side - nederste foto af "undersiden". Via Per Musgård Kyndi, www.detecting-people.dk, 2016.08.14	
293	120103-...	(Gudum Kirke)	ÅHM			C1	a e	Cl a e	Facebook, 16.feb 2015	
294	120103-...	(Gudum Kirke)	ÅHM			C1	a	Cl a	Facebook, 6.okt 2015	
295	120108-78	Øster Sundby	ÅHM 5393 K013,1			C3	i	C3 i		
296	120112-16	Storvorde, sydlige del	ÅHM 6526K004,1			C2	a e?	C2 a e		
297	120204-186	Gøttrupgård	VMÅ 2359	76/2002	D248/2002	C3	e g	C3 e g		
298	120401-36	Als	ÅHM 5918 K135,4			C3	d g	C3 d g		
299	120508-48	Nørholm	ÅHM 5159	22/2003	D121/2003	B1	a	B1 a		
300	120508-48	Nørholm	ÅHM 5177	13/2001	D198/2001	C2	a	C2 a e		

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
301	120508-50	Nørholm	ÅHM (indsendt direkte til NM)	38/2000	D56/2001	C3	e	C3 e		
302	120508-50	Nørholm	ÅHM (indsendt direkte til NM)	38/2000	D57/2001	C1	f	Cl f		
303	120508-51	Mellemholm	ÅHM (indsendt direkte til NM)	37/2000	D114/2000	C1	i	Cl i		
304	120508-51	Mellemholm	ÅHM (indsendt direkte til NM)	37/2000	D115/2000	C3	e	C3 e		
305	120508-51	Mellemholm	ÅHM (indsendt direkte til NM)	37/2000	D116/2000	C3	d g	C3 d g		
306	120508-51	Mellemholm	ÅHM (indsendt direkte til NM)	37/2000	D117/2000	C2	d g	C2 d g		
307	120508-71	Nørholm Skole	ÅHM 5065	12/2000	D111/2000					
308	120508-71	Nørholm Skole	ÅHM 5065	65/2002	D137/2002	C2	d g	C2 d g	Foto af yder- eller inderside?	
309	120711-33	Valsted Syd	ÅHM 5612x5	2012-9288	D82/2012					
310	130815-229	Søndersø (Brænderigården) Viborg Købstad	VSM 51E1087/SG			C2	a b g	C2 a b g	Udgr. fund i horisont III (c. 1200-1300). Jantzen, C. 1998, s. 193.	
311	140107-119	Glesborg	DJM a2024x19			C1	Ja			
312	140110-246	Hemmed	DJM (?) A3191x1							

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
313	140119-...	(Ramten Øst)	MOE			C1	a	C1a	Via Dennis Haslam, Facebook, 2016.09.11	
314	140409-...	(Klatrup Øst)	MOE			C2	agi	C2a-gi	Via Bjørn Elmquist Pedersen, Facebook, 2016.08.08	
315	160503-103	Allekov Kær	SBM 1549-a			B1	a	B1a	Via mail fra Rasmus Brøndsgaard, 2016.08.18	
316	160503-103	Allekov Kær	SBM 1549-b			C1	c	C1a	Via mail fra Rasmus Brøndsgaard, 2016.08.18	
317	170816-...	Rørbæk "Vester Kirke"	VKH 7688-a			C1	e	C1e	Via Carsten Gade Ellesøe på www.detectingpeople.dk 29.07.2016	
318	170816-...	Rørbæk "Vester Kirke"	VKH 7688-b			C2	dfg	C2 dfg	Via Carsten Gade Ellesøe på www.detectingpeople.dk 29.07.2016	
319	190408-...	Ribe By, Domkirkepladsen	ASR 2391x005			C4	d f g	C4 dfg	Konturlinjen antyder en form som C2 (buet), men blikket er kantet som en C4	
320	190409-50	Ribe By, Markedspladsen	ASR 15x057			C1		C1		
321	190409-55	Ribe By, Sct. Katarina Kirkegård	ASR 420x99			C1	a	C1a	Fundet ved udgravning i 1984 i A121, der tilhører fase III. Fasen er dateret til "efter 1144" og er ældre end 1179/80 ud fra dendro. Madsen, P.K. 1999, 51ff	

Nr.	Sb-nr	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Grund- form	Deko- rative elemen- ter	Va- ri- ant	Bemærk- ning (vedr. fund eller lit)	Billede
322	200108-99	Vestergård, Mogbøl	HBV 1531x003			C1		C1	Via Arne Herts på FB, okt. 2015 Antagelig dekorations-element a (?) og dermed en C1a (?)	
323	200402-246	Østergård	HAM 3116x17513			B1	g	B1g	Sørensen, A.B. 2011, s. 591-92	
324	220103-42	Årup Kapel		461/59 og 675/62	D285/2011				Beslag?	
325	230205-47	Brovold (Svenskeskansen)	FHM 1641						Kock, J. 1978, s. 212	

Nr.	Sb- num- mer	Sted- navn	Lokal- nummer	NM j.nr	NM fundnr	Type	Dekorative elementer	Vari- ant	Bemærkning (vedr. fund eller lit)	Beskri- velse	Billede
B01	010206-123	Sel-sø-Vestby	MFG 407/07x25			D1	g i	D1gi			
B02	020410-180	Bypar-ken, Roskilde Købstad	ROM 1813						J. Ulriksen 2000, s. 175. Ganske lille billede der vanskeliggør identifikation.		
B03	060303-185	St. Myre-gård	BMR 1478x41				g i	D3gi			
B04	060405-201	Bakke-gård - Agerby-gård	BMR 1523x692			D3	g i	D3gi		Vendisk?	
B05	060405-203	Kobbeå	BMR 2114x156			D1-2		e			
B06	080102-55	Birkende-gård	ØFM 425x130			D4		D4			

Nr.	Sb-nummer	Stednavn	Lokalnummer	NM j.nr	NM fundnr	Type	Dekorative elementer	Variant	Bemærkning (vedr. fund eller lit)	Beskrivelse	Billede
B07	080102-55	Birkendegård	ØFM 425xPU-maj 2016			D1	g i	D1gi	Fremvist af Paul Uniacke 2016.05.xx		
B08	080113-(7?)	Knorhave / Pilekær	ØFM 805...			D4	d	D4d	Fremvist af Jan Hein 2016.02.xx		
B09	080103-34	Mindegård	ØFM 803			D2	efg	D2 efg	Fundet af Claus Feveile		
B10	080104-52	Over Kærby	ØFM 419x063	2012-13977	D1383/2014	D2	c f g i	D2 cfgi			
B11	080104-52	Over Kærby	ØFM 419x119	2012-13977	D140/2013	D5	c e i	D5 cei			
B12	080106-116	Ladby Vest	ØFM 427x085			D2	e g i	D2 egi			
B13	080107-127	Karensminde	ØFM 578x... PU-a			D5	e g i	D5egi	Fremvist af Paul Uniacke	Furer i mønster på bagside	
B14	080107-127	Karensminde	ØFM 578x... PU-b			D2	e g i	D2egi		Trapetso- id	
B15	080111-56	Madegård	ØF-M441x49			D2	egi	D2egi			
B16	080111-56	Madegård	ØF-M441x_ PUma-j2016a			D3	g i	D3gi	Fremvist af Paul Uniacke, 2016.05.xx		
B17	080112-197	Schelenborg	ØFM 620x157			D2	e g i	D2egi			
B18	080113-64	Gl. Måle	ØFM 522x021			D2	e g i	D2egi			

Nr.	Sb-nummer	Stednavn	Lokalnummer	NM j.nr	NM fundnr	Type	Dekorative elementer	Variant	Bemærkning (vedr. fund eller lit)	Beskrivelse	Billede
B19	080113-118	Viby	ØFM 572x042			D	d f g	Ddfg			
B20	080407-67	Odense By, Mageslø 7	OBM 8277 ML85 K15b			D2		D2	Udgravningsfund, grube K15, J.A. Jacobsen 2001, s. 75		
B21	080802-44	Sanderumgård Øst	OBM 5379x43			D2	e f g i	D2 efgi	Rektangulært beslag		
B22	090605-20	Åløkke	ØFM 637x... PUB			D2	e g i	D2 egi	Fremvist af Paul Uniacke 2015.10.xx	Trapezoid	
B23	090705-46	Søbygaard Voldsted	LMR 11364a (ØHM 1150)			D2	e f g	D2 efg			
B24	190403-144	Villebøl	SJM 539x2			D2	e g i	D2 egi	Via mail fra Jens Lau, forår 2016.		

Summary

Folded scabbard chapes of sheet metal

From a starting-point consisting of some Late Medieval metal detector finds from north eastern Funen re-covered from 2011-2014, this hypothesis presents in all 328 mountings from present-day Denmark. This group of artefacts has heretofore mainly been interpreted as representing an import find from the area south of the Baltic region, due to either trade or aggression from Wendish or West Slavic peoples. The chapes are primarily distributed within an area restricted to the Eastern parts of Denmark. This presentation analyses the basic forms and decoration elements of Danish scabbard chapes. The analysis outlines the probability for the identification of several regional variations within the artefact group; Northern Jutland, Funen and Zealand as well as putting forth the conclusion, that many the Danish finds of folded sheet metal scabbard chapes must have been produced in several places around the country. Crucially, it is also clear, that a small percentage are most probably imported, even if it in principle can't be dismissed, that they were made e.g. in Roskilde by resident Wends.

This type of artefact should therefore be included among the normally occurring artefact groups of the Early Medieval period. Throughout the whole of Eastern Denmark, they appear just as frequently as e.g. an Agnus Dei or Urnes style fibula and should therefore be expected to occur in frequent numbers from every village and settlement dating to 1000–1100 A.D. in correspondence with several of the more find rich localities of Denmark and Sweden.

If we look at their distribution in a North European perspective, there still seems to be a rather marked concentration in the

region closest to and just South of the Baltic and this appears to be the origin and source of inspiration for this artefact group. There is a clear disparity when compared with the Viking Age production of metallic artefacts – which were also manufactured on e.g. the magnate farms of the elite – in that the early medieval urban foundations attracted specialized craft manufacturers and if must therefore be plausible to expect, that the production of most of the massproduced and cheap chapes, would for the most part have taken place in the metal workshops of these early towns.

Claus Feveile

cand. mag.
Museumsinspektør, Sydvestjyske Museer
Tangevej 6, 6760 Ribe
clf@sydvestjyskemuseer.dk

BY, MARSK OG GEEST

Bebyggelse og landbrug
i overgangsperioden
mellem yngre stenalder
og ældre bronzealder

Fæsteds-katten – dynastisk
guldsmedekunst i 900-årenes
Danmark

Ombukkede
knivskedebeslag af blik
